

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

на тему «Державний фінансовий контроль в Україні, стан та перспективи розвитку»

Виконала: студентка групи ОО- 41(з) _____
спеціальності 071 “Облік і оподаткування”
Дзьоба Надія
Романівна _____

Керівник Василюк Марія
Михайлівна _____
(прізвище та ініціали)

Рецензент Мигович Тетяна
Михайлівна _____
(прізвище та ініціали)

Івано-Франківськ – 2024р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ	6
1.1. Суть, функції, класифікація, завдання та принципи контролю державних фінансів	6
1.2. Різновиди та прийоми здійснення контролю над фінансовою сферою держави.....	11
1.3. Основи організації системи державного фінансового контролю	22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ	29
2.1. Сутність та аспекти зовнішнього контролю в українській системі державного фінансового контролю	29
2.2. Досвід впровадження внутрішнього фінансового контролю в Україні....	41
2.3. Механізми взаємодії Рахункової палати України в системі державного фінансового контролю	51
РОЗДІЛ 3. АУДИТ ТА АНАЛІЗ КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОНАННЯМ БЮДЖЕТУ ЛІСНОХЛІБЧИНСЬКОГО ЛІЦЕЮ	58
3.1. Організація обліку процесів виконання бюджету відповідно до діючої нормативно-правової бази.....	58
3.2. Методика аналізу і контролю за виконанням бюджету освітнього закладу.....	64
3.3. Заходи для підвищення ефективності проведення державного фінансового контролю Ліснохлібчинського ліцею.....	78
ВИСНОВКИ.....	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	93
ДОДАТКИ	98

ВСТУП

У сучасних умовах глобалізації та постійних змін у соціально-економічній сфері, питання ефективного управління фінансовими ресурсами стають ключовими для кожної країни, включаючи Україну. Державний фінансовий контроль, в якості інструмента забезпечення фінансової стабільності та відповідальності влади перед громадянами, набуває особливого значення.

Актуальність теми полягає в тому, що в умовах стрімкого розвитку економіки та трансформації фінансових систем держави, важливо забезпечити ефективний контроль за використанням бюджетних коштів та фінансових ресурсів. Україна, як країна, що пройшла складний шлях становлення незалежності, стикається з викликами та завданнями, пов'язаними із забезпеченням фінансової стійкості та ефективною боротьбою з корупцією в публічному секторі.

Стан та перспективи розвитку державного фінансового контролю в Україні представляють собою предмет пильного вивчення, оскільки реформи в цій сфері є невід'ємною частиною стратегії національного розвитку. Дослідження даної теми дозволить визначити найбільш ефективні методи та інструменти державного фінансового контролю, а також розкрити потенційні можливості та перешкоди на шляху до подальшого вдосконалення системи фінансового управління в Україні.

Отже, дипломна робота має на меті проаналізувати сучасний стан та визначити перспективи розвитку державного фінансового контролю в Україні з урахуванням глобальних тенденцій та внутрішніх особливостей країни.

Ретроспективний аналіз теоретичних та практичних аспектів методології і організації фінансового контролю демонструє, що проблеми розвитку цього контролю на макро- та мікрорівнях були об'єктом вивчення відомими українськими вченими, такими як В. Базилевич, О. Барановський, І. Басанцов, О. Василик, Т. Васильєва, Н. Виговська, В. Геєць, В. Глущенко, В. Дем'янишин, І. Дрозд, В. Загорський, Л. Іващенко, Є. Іонін, М. Каленський, О. Кириленко, О.

Кириченко, О. Ковалюк, В. Кравченко, А. Крисоватий, М. Крупка, В. Корнєєв, Л. Лисяк та інші.

Мета дослідження: Визначення стану та аналіз перспектив розвитку державного фінансового контролю в Україні з метою ефективного забезпечення фінансової стабільності, запобігання корупції та забезпечення ефективного використання державних фінансових ресурсів.

Завдання дослідження:

1. Дослідити теоретичні засади державного фінансового контролю;
2. Проаналізувати нормативно-правове регулювання державного фінансового контролю в Україні;
3. Дослідити стан та перспективи розвитку державного фінансового контролю в Україні;
4. Оцінити ефективність державного фінансового контролю на прикладі Ліснохлібичинського ліцею;

Об'єкт дослідження: Фінансовий контроль в Ліснохлібичинському ліцеї.

Предмет дослідження: стан та перспективи розвитку державного фінансового контролю на прикладі Ліснохлібичинського ліцею.

Методологічною основою даного дослідження слугують загальнонаукові та спеціальні методи пізнання явищ і процесів, що відбуваються в системі державного фінансового контролю. Зокрема, у теоретичному аспекті використовується системний метод, обумовлений природою самого предмету, що є складовою економічної, політичної і соціальної систем суспільства. Для вивчення сутності контролю та визначення основних категорій застосовуються методи наукової абстракції.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти у сфері державного фінансового контролю, наукові праці українських і зарубіжних вчених з теорії, методології, методики та організації фінансового контролю, інструктивно-методичні документи, матеріали науково-практичних конференцій. Додатково використані звітні, інформаційно-аналітичні та статистичні матеріали Рахункової палати України, Міністерства фінансів

України, Державної фінансової інспекції України, Державної фіскальної служби України, інших центральних органів виконавчої влади, а також інтернет-джерела.

Структура роботи складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

1.1. Суть, функції, класифікація, завдання та принципи контролю державних фінансів

Сучасний етап соціально-економічного розвитку України визначається переходом до ринкових відносин і вимагає активної ролі держави в управлінні економікою, а також посилення боротьби з корупцією та правопорушеннями у сфері економіки. Необхідність постійного удосконалення державного управління наголошує на важливості наукового аналізу змін та розуміння організаційно-економічних механізмів, використовуваних під час виконання державних функцій. Ключовим аспектом у цьому контексті є система фінансово-економічного контролю, яка має гарантувати рівновагу та збалансованість суспільного функціонування.

Ефективність роботи виконавчої влади і місцевого самоврядування суттєво залежить від належної реалізації контролю за виконанням законів та рішень. Систематичний і всебічний контроль сприяє науковому обґрунтуванню ухвалених рішень, своєчасній їх реалізації і виявленню недоліків у діяльності суб'єктів управління. Цей контроль служить не лише для дисциплінування працівників апарату управління, але й надає можливість об'єктивно оцінити їхню компетентність і відповідальність, а також визначити позитивні практики роботи [11].

У загальному розумінні, контроль – це необхідний процес, спрямований на забезпечення відповідності функціонування об'єкта управління прийнятому управлінському рішенню з метою успішного досягнення поставленої мети. Ця самостійна функція управління представляє собою особливий вид діяльності, що має конкретну цільову спрямованість, визначений зміст і способи здійснення. Контроль відіграє ключову роль в забезпеченні ефективності

державного управління, що є важливим аспектом в умовах постійних змін і викликів соціально-економічного розвитку.

Внутрішній і зовнішній контроль визначається як систематична перевірка виконання законів, директив та інших нормативів, спрямована на забезпечення достовірності і законності дій та процесу відслідковування фактичного виконання планів. Державний контроль, або контроль за діяльністю господарюючих суб'єктів зі сторони держави, має за мету перевірку, як державні службовці виконують свої обов'язки, і як функціонує державна служба в цілому.

Державний контроль є системою спостереження за діями керованого об'єкта для оцінки ефективності управлінських рішень. Історично він має коріння у всьому світі, і в різних країнах здійснюється відповідно до загальних принципів, що базуються на міжнародному досвіді. Державний контроль має за мету підвищення ефективності діяльності державних органів та забезпечення їхньої відповідальності за виконання обов'язків. Одним з найважливіших видів контролю є державний фінансовий контроль, який здійснюється на різних етапах формування та використання державних коштів [10].

Державний фінансовий контроль є ключовою функцією управління державою, яка сприяє реалізації фінансової політики, формуванню та ефективному використанню фінансових ресурсів для досягнення цілей у сфері розподільчих відносин. Ця функція може бути розглянута як самостійний елемент управління економічним розвитком та контролю за фінансовими ресурсами на різних рівнях.

Використовуючи фінансові важелі впливу, фінансовий контроль регулює соціально-економічні процеси та спрямовує розвиток економічної системи держави. Різні погляди на сутність державного фінансового контролю вказують на його роль як функції управління, системи спостереження і перевірки законності та ефективності управлінських процесів.

Державний фінансовий контроль визначається як реалізація права держави захищати свої фінансові інтереси через систему організаційних, адміністративних та правоохоронних заходів. В контексті ринкової економіки в

Україні його завданням є сприяння росту різноманітних секторів економіки та контроль за досягненням цільових орієнтирів у фінансово-економічному розвитку.

Органи державного фінансового контролю, такі як Рахункова палата в Україні, виконують важливу роль у забезпеченні відповідальності виконавчої влади перед суспільством, здійснюючи зовнішній фінансовий контроль. Проте, наявність проблем у створенні цілісної системи державного фінансового контролю в Україні залишається актуальною, зокрема через невизначеність правового поля та дублювання функцій між контролюючими органами [10].

В сучасному демократичному суспільстві важливо забезпечити взаємодію та спеціалізацію органів зовнішнього та внутрішнього фінансового контролю, а також забезпечити їхню ефективність у здійсненні перевірок та виконанні повноважень.

На перехідному етапі розвитку ринкової економіки дослідження проблем функціонування державного фінансового контролю повинні базуватися на системному підході, який включає вивчення не лише сутності державного фінансового контролю, але й його функцій, критеріїв класифікації, принципів і завдань [23].

Функції будь-якої економічної категорії виявляються у практичному застосуванні. Державний фінансовий контроль повніше розкриває свою сутність через інформаційну, профілактичну та мобілізуючу функції. Інформаційна функція забезпечує отримання інформації, яка служить основою для ухвалення управлінських рішень та корегування діяльності, забезпечуючи функціонування суб'єкта господарювання відповідно до норм. Профілактична функція полягає в усуненні умов, що сприяють порушенням норм і стандартів, виявленні безгосподарності та інших порушень, а також в притягненні винних до відповідальності. Мобілізуюча функція передбачає усунення наслідків порушень та впровадження заходів для запобігання їх на інших суб'єктах управління (рис. 1.1).

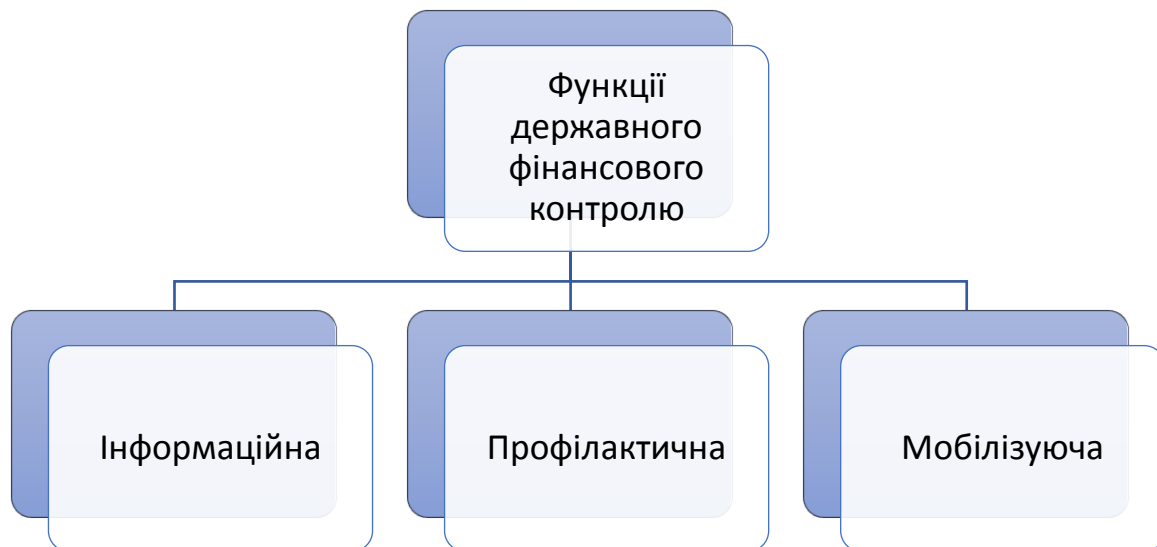

Рис. 1.1 Функції державного фінансового контролю

Джерело: [45]

Зазначені функції розкривають сутність державного фінансового контролю через взаємодію між суб'єктами контролю (державними органами влади, юридичними та фізичними особами) у питаннях забезпечення функціонування суб'єктів господарювання та ефективного використання бюджетних коштів. В науковій літературі в цій області визначають мобілізуючу функцію державного фінансового контролю, класифікуючи її за різними ознаками, що є важливим для розуміння різних підходів до вдосконалення контрольної діяльності як функції управління.

Основні принципи та завдання цього контролю визначають його ефективність та важливість для стабільності та розвитку країни.

Принципи законності та об'єктивності стоять в основі державного фінансового контролю. Забезпечення законності використання фінансових ресурсів гарантує, що діяльність державних установ відбувається в межах встановлених законом норм, а об'єктивність дозволяє уникнути впливу особистих інтересів на процес контролю.

Повнота і системність перевірок. Це означає, що контроль має охоплювати всі аспекти фінансової діяльності, а також здійснюватися регулярно і систематично, а не випадково або обмежено.

Однак для досягнення успішних результатів державний фінансовий контроль повинен бути не лише повним, а й ефективним. Тому принцип відшкодування збитків та відповідальності за порушення гарантує, що у випадку виявлення порушень винні особи несуть відповідальність перед державою та сприяють у відшкодуванні завданих збитків.

Організаційні принципи державного фінансового контролю, такі як узгодженість дій суб'єктів, їх незалежність та об'єктивність, є важливими для забезпечення ефективності контрольних заходів та уникнення можливих конфліктів інтересів.

Завдання державного фінансового контролю включає широкий спектр функцій, починаючи від контролю за законністю та доцільністю використання державних ресурсів і закінчуючи оцінкою ефективності систем управління та контролю в бюджетних установах. Важливою є також роль контролю за макроекономічною ситуацією в країні та перспективами її економічного зростання, що дозволяє уникнути ризиків фінансових криз та забезпечити стабільність економіки.

Отже, державний фінансовий контроль відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного використання державних ресурсів та захисті інтересів суспільства. Він ґрунтується на принципах законності, об'єктивності, ефективності та системності, а його завдання охоплюють широкий спектр функцій, спрямованих на забезпечення фінансової стабільності та розвитку країни.

1.2. Різновиди та прийоми здійснення контролю над фінансовою сферою держави

Суб'єкти державного регулювання повинні акцентувати увагу на отриманні інформації про якість застосованих регулюючих заходів та визначенні, наскільки суб'єкти дотримуються установлених норм та правил.

Останні роки визначають потребу в оцінці ефективності управління державними ресурсами, що зобов'язує державний фінансовий контроль зосередитися на глибокому аналізі системи державного управління в різних галузях господарської діяльності.

Виконання завдань контролю якості бюджету вимагає термінового розв'язання. Спрямовані науковий аналіз, розробка відповідних процедур і методів роботи, перебудова системи координації контролю та перегляд кадрової політики є важливими кроками у цьому напрямку.

Загальні витрати державного бюджету вимагають підвищення наукової обґрунтованості рішень щодо доцільності таких витрат. Система "спочатку планування, а потім контроль" залишається актуальною, але вимагає адаптації до сучасних викликів, включаючи перегляд законодавства, що регулює функції та повноваження органів виконавчої влади. Державний фінансовий контроль має бути адаптивним та ефективним інструментом, спрямованим на підвищення ефективності вітчизняної економіки в умовах сучасного соціально-економічного розвитку [27].

Наука виступає як метод, показуючи, як не слід діяти в різних питаннях, а не як джерело порад з усіх аспектів. Рекомендації науки передбачають уникання заборонених рішень, проте перед їх прийняттям необхідно провести експертизу відповідного проекту-програми. Отже, необхідно не лише вивчити технічні та фінансово-економічні аспекти проекту, а й визначити його можливість виконання відповідно до фундаментальних наукових обмежень.

З урахуванням вищевказаного, потребують удосконалення основні компоненти системи державного фінансового контролю, включаючи перегляд

мети, завдань та об'єктів контролю, а також покращення форм і методів контролю. Навіть якщо деякі форми контролю займають не центральне місце, їх важливість не повинна недооцінюватися, оскільки вибір форми контролю суттєво впливає на його оперативність, вартість та можливість надання обґрунтованих рекомендацій щодо економії та ефективності використання ресурсів.

Таблиця 1.1

Методи державного фінансового контролю і їх сутність

Методи ДФК	Визначення методу
Аналіз фінансової звітності	Метод оцінки та прогнозування фінансового стану підприємства ґрунтується на аналізі бухгалтерського обліку та звітності. Основна мета його використання полягає в оцінці фінансового положення підприємства та виявленні можливостей підвищення ефективності його діяльності через розумне фінансове управління. Крім того, цей метод дозволяє провести аналіз напрямків розвитку підприємства, враховуючи потребу у фінансових ресурсах.
Перевірка операцій із державними коштами	Контроль за проведеними операціями на реєстраційних рахунках, їх відображення в обліку та звітності, реалізується через застосування різних методів документального контролю. Основні завдання цього процесу включають у себе метування досягнення цільового та ефективного використання бюджетних коштів, а також запобігання та уникнення порушень бюджетних нормативів.
Нормативна перевірка	Цей методичний прийом є ключовим при здійсненні документального контролю під час ревізій фінансово-господарської діяльності підприємств та організацій. В його основі лежить аналіз вмісту господарської операції, яка відображена в документі, з метою визначення відповідності її чинним законодавчим нормам, правилам, статутам та іншим установчим документам. У разі виявлення порушень проводяться розрахунки, складаються аналітичні таблиці, визначаються наслідки та винні особи. Також встановлюються обсяги витрат чи збитків, що виникли внаслідок неправомірних дій чи бездіяльності посадових осіб підприємства.
Інвентаризація матеріальних цінностей і наявності грошових ресурсів	Використовується для перевірки відповідності фактичної наявності грошових і матеріальних цінностей даним бухгалтерського обліку, і у випадку виявлення розходжень вживаються заходи щодо усунення відхилень. Цей метод контролю спрямований на перевірку фактичної наявності товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, стану розрахунків та його відповідності даним бухгалтерського обліку на конкретну дату.

Продовження таблиці 1.1

Аналіз результатів роботи на основі критеріїв ефективності	Метод контрольної роботи є вивченням в цілому бюджетного процесу та його окремих компонентів. Основне завдання цього аналізу полягає в оцінці рівня бюджетної діяльності, виявленні проблем та встановленні їх причин, а також у визначенні шляхів вирішення цих проблем і напрямків вдосконалення бюджетного процесу.
Перевірка бухгалтерських звітів і балансів	Суть методу зустрічних перевірок полягає в аналізі обґрунтованості показників звітності та балансів, використовуючи дані бухгалтерського аналітичного, синтетичного та податкового обліку. Цей метод застосовується у поєднанні з іншими методами контролю та аналізу для ретельного дослідження фінансового стану підприємства, результатів його діяльності та взаємовідносин з бюджетом, спеціальними державними фондами, банками, іншими підприємствами та організаціями.
Перевірка документів за формальними ознаками	Цей метод використовується для перевірки відповідності діючих форм документів, послідовності, повноти і правильності заповнення їх реквізитів, а також наявності відповідних підписів у документах.
Опитування, спостереження	Методи фактичного контролю стану об'єктів включають в себе оцінку якісних характеристик цих об'єктів. Цей контроль може виявлятися у різних аспектах, таких як зберігання матеріальних цінностей, умови збереження, порядок видачі матеріальних цінностей в структурні підрозділи підприємства і інші аналогічні питання.
Контрольні заміри виконаних робіт	Методи фактичного контролю, які застосовуються при перевірці достовірності даних про обсяги виконаних робіт та наданих послуг, можуть включати оцінку якості виконання різних видів робіт.
Анкетування за висунутими гіпотезами	Отримання соціальної інформації про об'єкт дослідження відбувається в процесі прямого (інтерв'ю) або опосередкованого (анкетування) соціально-психологічного взаємодії між соціологом і респондентом. Цей процес передбачає реєстрацію відповідей респондентів на сформульовані питання.
Оцінювання	Оцінка відповідності досягнутих результатів запланованим цілям у ході використання державних ресурсів визначає ефективність бюджетного процесу в цілому.

Джерело: [10]

Фінансовий аудит, який передбачає дослідження фінансових документів та рахунків об'єкта контролю, визначає, чи фінансово-господарські операції відповідають встановленим цілям та плану, чи дотримуються при них обмежувальні правила і норми, чи вони правильно відображаються в обліку та звітності. Фінансовий аудит, проте, не завжди дозволяє визначити ефективність

витрачання фінансових ресурсів, оскільки це вимагає оцінки якості управлінських рішень.

Аудит адміністративної діяльності є формою контролю, яка дозволяє вивчати процедури прийняття і виконання управлінських рішень для досягнення цілей, зокрема за принципами економічності, ефективності та результативності. Аудит ефективності використання ресурсів є важливою формою контролю за якістю управлінських рішень з погляду економічності та ефективності використання ресурсів. Він дозволяє визначити доцільність і необхідність управлінських рішень щодо витрачання ресурсів взагалі. З урахуванням вищевказаного, ця форма контролю є важливою для вітчизняної практики і вимагає додаткової уваги [23].

Головною метою проведення аудиту ефективності є виявлення недоліків у виконанні бюджетних програм (функцій) та оцінка їх впливу на досягнення запланованих цілей. Також аудит має за мету обґрунтування пропозицій щодо підвищення ефективності використання державних ресурсів. Основні завдання аудиту ефективності включають виявлення упущень і вад, які перешкоджають виконанню бюджетних програм, визначення впливу цих недоліків на якість виконання програми, оцінку досягнення цілей державної програми та рекомендації щодо покращення використання ресурсів.

Аудит ефективності відрізняється від ревізії чи перевірки тим, що ґрунтується на аналізі нормативно-правових актів, планів, показників звітності та результатів попередніх аудитів. Метод порівняння планових та фактичних показників, а також результатів минулих та поточного років є основою аудиторського дослідження.

Важливим відмінністю між фінансовим аудитом і аудитом ефективності є їхні цілі. Фінансовий аудит спрямований на перевірку законності операцій та вірності фінансової звітності, тоді як аудит ефективності оцінює рівень віддачі від використання бюджетних коштів та прийняття управлінських рішень.

Фінансовий аудит фіксує відхилення від норм, визначає фінансові втрати та забезпечує їхнє повернення, а результати відображаються у документі, що

підтверджує документально підтверджені факти. З іншого боку, аудит ефективності оцінює доцільність вкладення бюджетних коштів, а результати представлені в аудиторському звіті, який містить об'єктивну інформацію про виконання бюджетної програми, отриману з різних джерел [13].

Нарешті, аудит ефективності використання бюджетних коштів є важливим різновидом, що охоплює рух коштів та діяльність розпорядників бюджетних коштів для досягнення результативних показників, визначених у бюджетних програмах та довгострокових державних програмах.

Методи контролю відіграють важливу роль у забезпеченні ефективного державного фінансового контролю. Вибір правильних методів контролю забезпечує досягнення цілей контролю та підвищує ефективність діяльності органів державного фінансового контролю.

Методи контролю – це конкретні способи або прийоми, що застосовуються під час здійснення контрольних функцій. Вони забезпечують планомірну, ефективну та цілеспрямовану діяльність, спрямовану на досягнення завдань контролю. Вибір методів контролю повинен враховувати його адекватність предмету контролю, об'єктивність, надійність, орієнтацію на комплексність, оперативність і якість контролю.

Важливо, що методи контролю не є фіксованими, вони можуть змінюватися та розвиватися у залежності від об'єкта контролю та вимог часу. Зокрема, такі методи контролю як ревізія, інспектування та аудит є послідовним набором дій, спрямованих на досягнення цілей контролю. Ці методи мають відповідний інструментарій та прийоми, які дозволяють суб'єктам контролю здійснювати контрольні заходи відносно об'єкта контролю.

Ревізія – це метод контролю, що включає комплексну перевірку фінансової діяльності об'єкта, з метою виявлення порушень і зловживань. Інспектування полягає у перевірці правильності виконання норм та правил у фінансовій сфері. Аудит – це метод контролю, спрямований на оцінку достовірності фінансової звітності об'єкта.

У кожному випадку, застосування правильного методу контролю забезпечує ефективне виявлення недоліків, порушень та потенційних ризиків, що допомагає підвищити прозорість та відповідальність у фінансовій сфері. Вибір методів контролю повинен бути обґрунтованим та цілеспрямованим, враховуючи специфіку об'єкта контролю та його діяльності.

Застосування ефективних методів контролю сприяє підвищенню якості та ефективності фінансового управління, а також покращує ефективність використання бюджетних коштів.

Аудит є не менш важливим методом контролю, ніж ревізія, і він відіграє ключову роль у забезпеченні фінансової прозорості та достовірності фінансово-господарської діяльності підприємств, установ та організацій. Основне завдання аудиту – підтвердити достовірність показників фінансової звітності та забезпечити відповідність ведення обліку та здійснення фінансово-господарської діяльності чинному законодавству та нормативно-правовим актам.

Аудит охоплює кілька напрямків, зокрема фінансовий, операційний, фінансово-господарський аудит та аудит ефективності. Кожен з них має свою специфіку та виконує певну роль у комплексному підході до оцінки фінансової діяльності організацій:

1. Фінансовий аудит спрямований на перевірку достовірності фінансової звітності та облікових даних. Аудитор підтверджує, чи відповідають фінансові звіти дійсному фінансовому стану організації та чи дотримуються при цьому прийнятих норм і стандартів бухгалтерського обліку.

2. Операційний аудит передбачає оцінку ефективності та доцільності діяльності організації. Він допомагає виявити можливості для підвищення продуктивності, зменшення витрат та покращення управління ресурсами.

3. Фінансово-господарський аудит охоплює загальну оцінку фінансового та господарського стану підприємства, включаючи його доходи, витрати, активи та пасиви. Цей вид аудиту спрямований на перевірку законності та обґрунтованості фінансово-господарських операцій.

4. Аудит ефективності націлений на оцінку результатів діяльності підприємства з точки зору досягнення поставлених цілей та ефективності використання ресурсів. Він допомагає визначити, чи ефективно організація виконує свої завдання та як можна підвищити її ефективність.

Застосування аудиту має значні переваги, включаючи можливість своєчасного виявлення недоліків, порушень та ризиків, які можуть негативно позначитися на фінансовій стабільності та репутації організації. Аудит також сприяє підвищенню відповідальності керівництва та працівників, що в свою чергу покращує фінансову культуру та управління організацією.

Вибір відповідного методу аудиту залежить від особливостей та потреб конкретного об'єкта контролю. Незалежно від того, який вид аудиту застосовується, важливо, щоб він був об'єктивним, неупередженим і проводився професійними фахівцями для досягнення поставлених цілей.

Інспектування є важливим методом контролю, який передбачає перевірку окремих аспектів або тематичних питань фінансово-господарської діяльності підприємств, установ та організацій. Воно забезпечує поточний контроль за діяльністю об'єктів у теперішньому часі, сприяючи швидкому виявленню та усуненню порушень, що може запобігти серйозним наслідкам у майбутньому.

З метою підвищення ефективності державного фінансового контролю важливо правильно вибирати методи й форми контролю, відповідно до того чи іншого виду контролю. Інспектування, як метод контролю, відповідає поточній формі контролю та відображає зовнішній контроль, оскільки перевірка здійснюється щодо дій, які відбуваються в реальному часі.

Використання загальнонаукових методів дослідження, таких як аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія, моделювання, абстрагування, конкретизація, системний аналіз та функціонально-вартісний аналіз, значно підвищує якість та ефективність контролю. Ці методи дозволяють контролюючим органам глибоко аналізувати різні аспекти діяльності організації та робити обґрунтовані висновки щодо стану її фінансового та господарського управління.

1. Аналіз як метод дослідження передбачає розчленування об'єкта на складові частини для вивчення його окремих аспектів. Це допомагає контролюючим органам зрозуміти деталі діяльності підприємства та виявити можливі порушення.

2. Синтез передбачає з'єднання окремих аспектів дослідження в цілісну картину, що дозволяє контролерам зробити висновки про загальний стан діяльності організації.

3. Індукція – це метод, за якого висновки робляться на основі вивчення окремих елементів об'єкта. Це дозволяє виявити загальні тенденції та закономірності у фінансовій діяльності організації.

4. Дедукція є протилежним методом індукції, де висновки робляться на основі аналізу загального стану об'єкта та його частин.

5. Аналогія дозволяє застосувати знання про одні об'єкти до інших, що сприяє більш ефективному виявленню порушень та покращенню управління.

6. Моделювання використовує стандарти та моделі для проведення контрольно-ревізійних процесів, що дозволяє контролерам мати чіткі критерії оцінки та порівняння.

Таким чином, інспектування є важливим інструментом у системі державного фінансового контролю, який допомагає швидко реагувати на порушення та сприяє прозорості та відповідальності у фінансово-господарській діяльності. Завдяки використанню загальнонаукових методів дослідження, інспектування може надавати точні та обґрунтовані результати, які сприяють підвищенню ефективності контролю.

Абстрагування, як метод дослідження, дозволяє досліднику переходити від конкретних об'єктів до абстрактних понять і законів розвитку, що дає змогу зробити висновки про загальний стан контролю в окремих підрозділах підприємства та навіть по всьому підприємству. Цей метод дозволяє спростити складні процеси, зводячи їх до ключових компонентів для полегшення аналізу.

Конкретизація ж спрямована на дослідження певних об'єктів в усій їх різноманітності, виявляючи конкретні непродуктивні витрати по місцю їх

виникнення, в підрозділах підприємства або інших організаціях. Цей метод допомагає визначити конкретні аспекти, які можуть потребувати поліпшення.

Системний аналіз, як спосіб дослідження, дозволяє вивчити об'єкт як комплексну систему, що складається з взаємопов'язаних елементів. У фінансовому контролі системний аналіз дозволяє оцінити вплив різних чинників на діяльність об'єкта контролю та розробити ефективні стратегії управління.

Функціонально-вартісний аналіз допомагає оцінити ефективність технологічних процесів і складних систем, вивчаючи їх функціонування. Це забезпечує глибоке розуміння економічної ефективності й дозволяє вдосконалювати процеси.

Специфічні способи державного фінансового контролю, такі як комплексний, тематичний, суцільний і вибіркового контроль, дають можливість контролюючим органам обрати найвідповідніший підхід до перевірки об'єктів. Комплексний контроль охоплює всі аспекти діяльності, тематичний – зосереджується на окремих аспектах, суцільний – передбачає перевірку всіх документів та стану активів, а вибіркового – перевіряє лише вибрані документи та аспекти діяльності.

Документальний контроль включає використання різноманітних інструментів, таких як візування, оцінювання, фінансове розслідування, перевірка документів за формальними ознаками та змістом, арифметична перевірка, нормативна перевірка, зустрічна перевірка документів, техніко-економічний розрахунок та економічна оцінка господарських операцій.

Візування є ключовим етапом попереднього контролю, під час якого документи перевіряються на відповідність чинному законодавству та правилам.

Оцінювання дозволяє оцінити ймовірність виникнення ризиків та їх вплив на підконтрольні організації й ресурси держави, що є базою для управління ризиками.

Фінансове розслідування передбачає поглиблене дослідження фактів, що вказують на можливі шахрайства, використовуючи слідчо-юридичне обґрунтування та аналітичні методи для доведення вигоди від порушень.

Таким чином, використання різних способів і методів фінансового контролю дозволяє здійснювати ефективний та комплексний контроль діяльності організацій. Це сприяє виявленню порушень, покращенню фінансового управління та забезпеченню прозорості й підвищенню відповідальності в усіх сферах фінансової діяльності.

Перевірка документів є невід'ємною частиною діяльності будь-якої організації, що передбачає облік та управління фінансовими, матеріальними та інформаційними потоками. Від правильності та точності документального контролю залежить ефективність роботи підприємства, установи чи організації, а також її прозорість та дотримання законодавства.

Перший етап документального контролю — перевірка за формальними ознаками — включає в себе перевірку точності заповнення документів, наявність всіх необхідних реквізитів та відповідність підписів. Цей метод спрямований на виявлення підрбок, виправлень та змін даних у документах. Цей крок дозволяє забезпечити достовірність документа та вберегти організацію від ризиків, пов'язаних з неправомірними операціями.

Другий етап — перевірка за змістом — спрямована на зіставлення даних, зазначених у документах, з аналогічними чи взаємопов'язаними даними, що забезпечує виявлення незаконності чи недостовірності зафіксованих операцій. Такий контроль необхідний для запобігання зловживанням та шахрайству.

Арифметична перевірка документів дозволяє виявити помилки чи зловживання у підрахунках, підсумках та узгодженні нарахувань та утримань. Це критичний етап контролю, який допомагає виявити можливі шахрайські дії, приховані за невірними арифметичними діями.

Нормативна перевірка документів спрямована на зіставлення фактичних витрат з нормативними, з метою перевірки обґрунтованості списання на виробництво чи утримання установи сировини, матеріалів та інших ресурсів.

Такий контроль забезпечує ефективне використання ресурсів та економічну стабільність організації.

Зустрічна перевірка документів передбачає порівняння даних з інших примірників документів чи записів в інших взаємопов'язаних документах. Така перевірка допомагає виявити зловживання та шахрайство, які можуть проявлятися у різних відображеннях двосторонніх операцій.

Техніко-економічний розрахунок є заключним етапом документального контролю і спрямований на перевірку достовірності обсягів планових і фактичних витрат, підтвердження чи заперечення встановлених норм, тарифів та розцінок.

Усі ці види перевірок дозволяють забезпечити достовірність та надійність документів, сприяють економічній стабільності та ефективності роботи організацій. Оскільки контроль документів є багаторівневим процесом, що вимагає ретельної уваги, він допомагає виявити та запобігти зловживанням, що є важливим для забезпечення чесної та прозорої діяльності.

Ефективність системи державного фінансового контролю є критично важливою для забезпечення прозорості, точності та відповідності діяльності організацій встановленим нормам та законодавству. Економічна оцінка господарських операцій, яка використовує методи аналізу та оцінки, дозволяє оцінити доцільність та ефективність окремих операцій, а також загальну ефективність господарювання об'єкта за певний період часу.

Інвентаризація є важливим засобом перевірки фактичної наявності активів, таких як кошти, сировина, матеріали та нематеріальні активи, порівнюючи їх з даними, зазначеними у фінансових звітах. Це допомагає виявити розбіжності та попередити можливі зловживання.

Обстеження території, виробничих і службових приміщень надає можливість переконатися у наявності необхідних виробничих потужностей та складських приміщень, а також у правдивості документів, які відображають введення або виведення з експлуатації основних засобів.

Контрольні обміри виконаних робіт використовуються для визначення фактичних обсягів та вартості робіт, що допомагає забезпечити правильне відображення цих даних в документах і актах, а також перевірити списання матеріалів на проведення робіт.

Хронометраж робочого часу допомагає визначити фактичні затрати праці на певні операції, що є ключовим елементом для обґрунтування розміру оплати праці та ефективності використання робочого часу.

Контрольний запуск сировини і матеріалів у виробництво є інструментом перевірки достовірності норм і нормативів витрат сировини та матеріалів. Це дозволяє виявити можливі порушення та невідповідності встановленим нормам, що забезпечує більш ефективне використання ресурсів.

Застосування всіх перелічених методів та форм контролю, а також застосування методичного механізму державного фінансового контролю забезпечує ефективне функціонування системи контролю. Це сприяє запобіганню шахрайству, зловживанням та неефективному використанню ресурсів, тим самим підвищуючи прозорість та надійність діяльності організацій.

1.3. Основи організації системи державного фінансового контролю

В сучасному світі ефективне управління фінансовими ресурсами держави стає ключовою складовою забезпечення стабільності та розвитку суспільства. Одним із найважливіших інструментів у цьому процесі є система державного фінансового контролю. Ця система має за мету забезпечення ефективного використання державних фінансових ресурсів, запобігання корупції, виявлення та усунення фінансових порушень та недоліків.

Законодавство повинно визначати повноваження та функції органів, що здійснюють фінансовий контроль, а також механізми їх взаємодії та

відповідальність за порушення законодавства. Правова база має бути стабільною та прозорою, щоб уникнути можливості її маніпуляцій та недоліків.

Незалежність та об'єктивність контролюючих органів означає, що контрольні органи повинні мати достатню ступінь автономії від політичних впливів та інших інтересів, щоб забезпечити об'єктивність у роботі. Також важливою є професійна компетентність співробітників цих органів, яка дозволяє їм ефективно виявляти та аналізувати фінансові порушення.

Державна система контролю повинна охоплювати всі сфери діяльності держави, включаючи виконавчу, законодавчу та судову владу, а також державні підприємства та інші організації, що отримують бюджетне фінансування. Крім того, важливо забезпечити взаємодію між різними органами контролю та обмін інформацією для ефективного використання ресурсів.

Громадський контроль є важливою складовою системи державного фінансового контролю, оскільки він сприяє підвищенню рівня відповідальності та прозорості у використанні громадських коштів. Тому важливо забезпечити доступ громадськості до інформації про бюджетні видатки, фінансові звіти державних установ та результати аудитів.

Організація системи державного фінансового контролю базується на декількох ключових принципах, таких як правова база, незалежність та об'єктивність, системність та комплексність підходу, а також відкритість та доступність інформації. Ці принципи допомагають забезпечити ефективне використання державних фінансових ресурсів та запобігти корупції, що сприяє стабільності та розвитку суспільства.

На поточному етапі формування держави глобальний досвід свідчить про те, що ефективний контроль над фінансами є важливою передумовою для успішного існування сильної держави та ключовим фактором державобудівництва. Таким чином, зрозуміло, що процеси, спрямовані на зміцнення державності в останні роки, неодмінно пов'язані з необхідністю посилення ролі всіх аспектів фінансового контролю, зокрема державного.

Створення такої системи є необхідним для вирішення проблем ринкової економіки та державної фінансової політики. Формування системи державного фінансового контролю вимагає здійснення наукового аналізу та врахування практичного досвіду для підвищення її дієвості, особливо в умовах успішної адміністративної реформи в державі та вимог до чіткої системи державного фінансового контролю.

Вирішення складних завдань побудови системи державного фінансового контролю передбачає використання зарубіжного досвіду та загальних принципів, розробку системних методів визначення елементів та стандартів проведення контрольних-аналітичних заходів. Це робить систему єдиною та цілісною, відповідно до принципу єдності бюджетної системи та законодавчих вимог її функціонування.

У світлі викликів, які можуть виникнути під час формування єдиної системи державного фінансового контролю, важливо звернути увагу на регулювання нормативно-правового забезпечення, наукового та інформаційного забезпечення, а також системного підходу до кадрового, матеріально-технічного та фінансового забезпечення. Це визначається як ключовий момент у формуванні ефективної системи, що відповідає вимогам сучасності та сприяє розвитку економіки країни.

Формування єдиної системи державного фінансового контролю в Україні висуває ряд важливих завдань, що взаємодіють та взаємопов'язані. Серед них: юридичне визначення поняття "єдина система державного фінансового контролю" та розробка концепції її розвитку; адаптація нормативно-правової бази до стандартів; вивчення та узагальнення зарубіжного досвіду; формування та вдосконалення методів та форм контролю; впровадження інформаційних технологій; інтеграція механізмів оцінки ефективності та якості державного фінансового контролю.

При цьому ключовими елементами стають сукупність органів фінансового контролю, їх взаємодія з органами влади, ієрархія контролюючих органів, об'єкти та суб'єкти контролю, а також інструментарій, права та

відповідальність учасників контролю. Необхідність систематизації цих компонентів у чітку, деталізовану систему визначається як ключовий момент, що потребує закріплення в законодавчих та нормативно-правових актах.

Питання щодо єдиної концепції системи державного фінансового контролю залишається в центрі уваги. Підходи, які пропонують розподіл системи на парламентський та урядовий компоненти, є спрощеними та не вичерпно розкривають суті цього процесу.

Таким чином, процес створення єдиної системи державного фінансового контролю в Україні є складним та має багатоаспектний характер. Вирішення цих завдань вимагатиме системного підходу, вивчення міжнародного досвіду та концептуальних підходів, що враховують специфіку української реальності [15].

Актуальність та основна мета концепції полягає в тому, щоб бути основою для системного вирішення проблем державного фінансового контролю, надавати теоретичну та методологічну підтримку контролю та формувати вимоги до законодавчої бази та політики в сфері фінансового контролю. Це обумовлено тим, що відсутність концепції, де б було визначено органи фінансового контролю, їхні функції та повноваження, становить одну з причин невиконання законодавства про фінансовий контроль. Концепція єдиної системи державного фінансового контролю повинна бути основою для вирішення актуальних проблем у цій сфері та створювати відповідні вимоги до законодавчої бази та політики. Ігнорування концептуальних аспектів може ускладнити прийняття рішень та сприяти непослідовності в їх впровадженні.

Збільшення кількості порушень у витрачаннях державних коштів та недоотриманих надходжень до бюджетів на всіх рівнях свідчить про те, що різноманітні, але несистематично пов'язані контролюючі органи держави мають обмежений вплив на порядок та фінансову дисципліну. Розпадина система органів державного фінансового контролю та відсутність координації у їхній діяльності перешкоджають оптимізації контролю над надходженням, витрачанням і збереженням державних коштів. Це, в свою чергу, сприяє

зростанню кримінальних випадків у всіх галузях економіки, збільшенню дефіциту бюджету, зростанню державного боргу та іншим проблемам.

Єдина система державного фінансового контролю може бути ефективною лише за умови наявності на всіх рівнях управління економікою спеціальних контролюючих органів, які мають не лише високу кваліфікацію у здійсненні контрольних заходів, але й можуть об'єднувати інші контролюючі органи та забезпечити ефективний розподіл завдань і співпрацю між ними. Таким чином, успішність єдиної системи державного фінансового контролю залежить від успішного вирішення питань щодо організаційної структури, яка повинна бути оптимальною для сучасного розвитку держави та готовою до майбутніх модифікацій [9].

Однією з ключових аспектів побудови організаційної структури єдиної системи державного фінансового контролю є питання інформаційного та програмного забезпечення. На даний момент в Україні відсутній єдиний інформаційний центр для органів державного фінансового контролю, що призводить до розпорошеності інформаційних ресурсів в цих органах. Відсутність єдиної системи класифікації та кодування інформації, а також нормативно-правового забезпечення і методологічної узгодженості обміну інформацією є проблемами, які треба вирішити.

З урахуванням цих факторів, вважаємо за доцільне створення єдиної державної інформаційно-аналітичної системи державного фінансового контролю як частини організаційної структури єдиної системи державного фінансового контролю.

Крім того, система державного фінансового контролю в Україні має проблеми у науковому та кадровому забезпеченні для впровадження сучасного досвіду у сфері фінансового контролю і аудиту. Відсутність спеціалізованого вищого та наукового навчального закладу для підготовки кадрів, які відповідають потребам системи державного фінансового контролю, ставить питання про необхідність включення науково-дослідних та вищих навчальних закладів у організаційну структуру єдиної системи.

Рис.1.3 Склад єдиної системи державного фінансового контролю

Джерело: [48]

У підсумку контроль становить завершальну фазу управлінського циклу і водночас є передумовою для нового циклу управління. В Україні існує безліч органів фінансового контролю, таких як Казначейство, Держфінінспекція, Міністерство фінансів, податкові та митні органи, органи контролю головних розпорядників бюджетних коштів, Національний банк України та Рахункова палата України. Однак не існує чіткого розмежування завдань та повноважень між ними, а також немає ясності щодо взаємодії між контролюючими органами та інститутом аудиту, що діє поза системою державного фінансового контролю.

Для вступу до Європейської співдружності необхідна наявність незалежного від державних гілок влади органу фінансового контролю. Проблеми в роботі Рахункової палати, відсутність координації між контролюючими органами та відсутність єдиної інформаційної та методологічної бази значно знижують ефективність спільної роботи [16].

У країнах Європейського союзу існують різні контролюючі структури, але вони діють у визначеній законодавством системі. Наразі в Україні необхідно розробити закон про основи державного фінансового контролю, визначивши концепцію, органи контролю та їхні функції та повноваження.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

2.1. Сутність та аспекти зовнішнього контролю в українській системі державного фінансового контролю

На сучасному етапі розвитку економіки, соціальної сфери та суспільства виникає необхідність в новому концептуальному підході до оцінки контрольної діяльності. Цей підхід має забезпечувати не лише зростання ресурсного забезпечення, а й ефективний контроль за формуванням та використанням ресурсів. Таким чином, ключовим елементом керування фінансовими ресурсами в демократичній державі стає зовнішній незалежний державний фінансовий контроль.

З погляду органів виконавчої влади, їх контролюючі органи можуть здійснювати зовнішній контроль щодо інших міністерств і відомств, хоча це виходить за межі світової практики. Згідно зі світовим досвідом, зовнішній контроль є спеціальним видом контролю, який здійснюють органи, створені поза системою виконавчої влади, і його функція контролю є основною, не змішаною з іншими функціями [8].

У світовій практиці наголошується на незалежному, тобто зовнішньому, державному фінансовому контролі, і тут вживається термін "зовнішній аудит". Це призводить до певної невизначеності у розрізненні понять державного аудиту та контролю. Також у міжнародній практиці термін "аудит" використовується для позначення конкретного виду державного фінансового контролю, зводячи його лише до державного аудиту.

Протягом 2018–2022 років Рахунковою палатою України було проведено 4962 контрольних–аналітичних та експертних заходів. Аудиторами Рахункової палати виявлено бюджетні порушення та неефективне використання коштів на

суму 106,1 млрд. грн. Суми виявлених порушень зазначають коливання, але загалом спостерігається тенденція до зменшення.

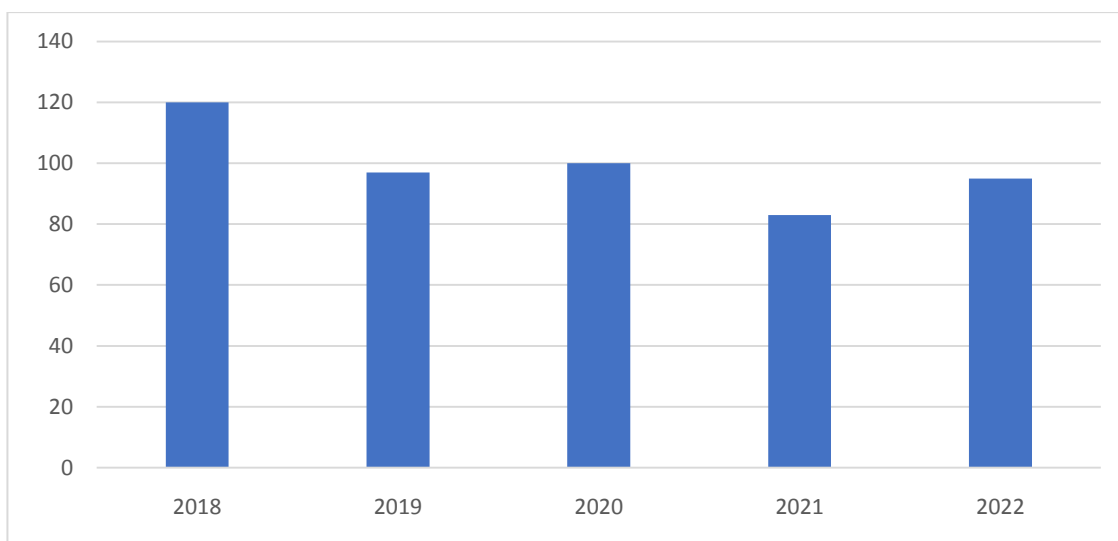

Рис. 2.1 Динаміка контрольно–аналітичних та експертних заходів, проведених Рахунковою палатою України у 2018–2022 роках

Джерело: [49]

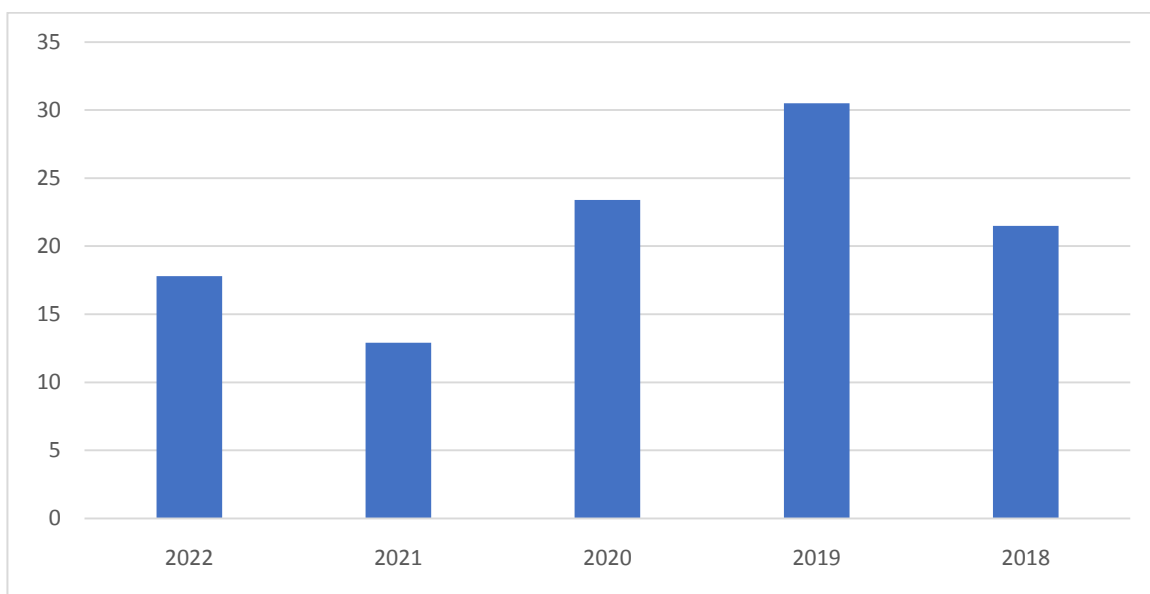

Рис. 2.2 Динаміка порушень, виявлених Рахунковою палатою України у 2018–2022 роках

Джерело: [49]

За щодо цих сум:

- Порушення, яке включає незаконне використання коштів, в тому числі нецільове, складає 10,1 млрд. грн. (47%) і 4,9 млрд. грн. (28%) за відповідні періоди 2018 і 2022 років відповідно.

- Неефективне використання коштів становить 11,4 млрд. грн. (53%) і 12,9 млрд. гривень (72%) у відповідні періоди 2018 і 2022 років відповідно (рис. 2.3).

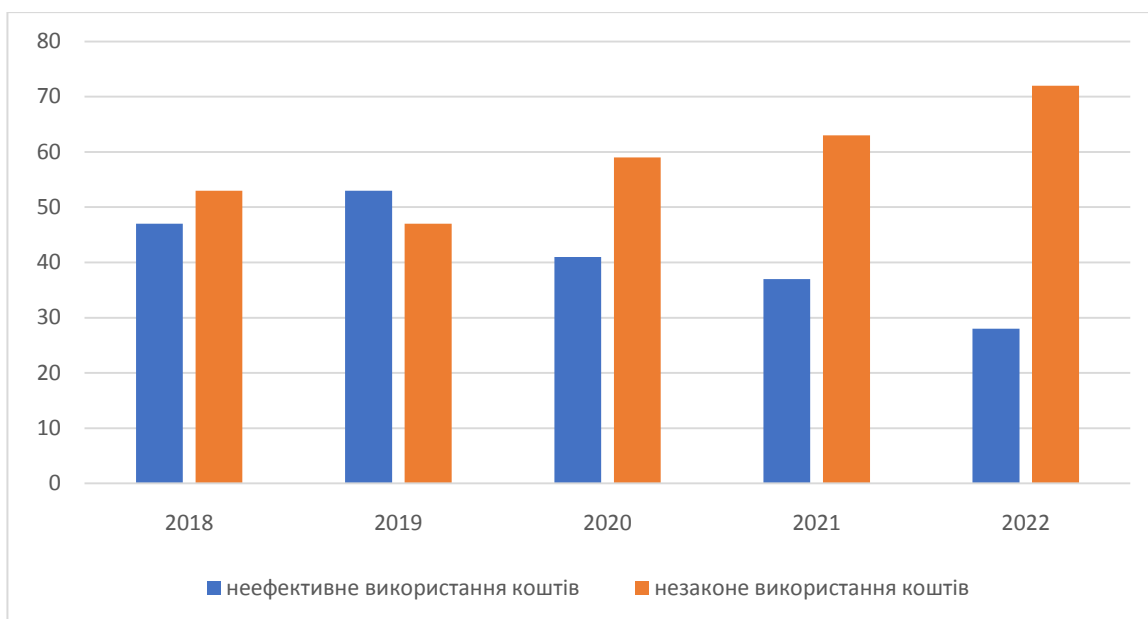

Рис. 2.3 Структура порушень, виявлених Рахунковою палатою України у 2018 – 2022 роках

Джерело: [49]

Результати аналізу проведених Рахунковою палатою України контрольних аналітичних заходів за розглянутий період свідчать про те, що більшість порушень у сфері бюджету має системний характер. Найбільше виявлено випадків і обсягів порушень в таких областях, як [28]:

1. Невірне використання коштів з порушенням бюджетного законодавства.
2. Порушення під час проведення закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти.
3. Планування видатків Державного бюджету без належних правових підстав.
4. Збитки внаслідок незаконних управлінських рішень.
5. Інші порушення.

**Обсяги незаконного використання бюджетних коштів, виявлених
Рахунковою палатою України упродовж 2018–2022 років, грн**

Показники		2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Використання коштів з порушенням бюджетного законодавства Планування видатків	млн. грн.	3686,5	8838,9	5616,3	1281,6	1680,7
	%	36,5	54,9	57,9	26,7	34,3
	млрд. грн.	1141,3	676,2	533,5	782,4	877
Державного бюджету за відсутності правових підстав	млн. грн.	1141,3	676,2	533,5	1339,2	1264,3
	%	11,3	4,2	5,5	27,9	25,8
Порушення вимог законодавства України щодо закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти	млн. грн.	1393,8	853,3	1852,7	1195,2	886,9
	%	13,8	5,3	19,1	24,9	18,1
Втрати внаслідок прийняття незаконних управлінських рішень	млн. грн.	1878,6	644,0	582,0	81,6	102,9
	%	18,6	4,0	6,0	1,7	2,1
Інші	млн. грн.	1999,8	5087,6	1115,5	120	88,2
	%	19,8	31,6	11,5	2,5	1,8
Всього	млн. грн.	10100	16100	9700	4800	4900
	%	100	100	100	100	100

Джерело: [49]

У поданій таблиці наведені ключові показники щодо використання коштів з порушенням бюджетного законодавства за період з 2018 по 2022 рік. Загальна сума витрат поступово зменшується, досягнувши найнижчого значення у 2022 році (4,9 млрд. грн.). Відсоткове співвідношення розподілу витрат показує, що використання коштів з порушенням бюджетного законодавства зазнало зниження протягом років, але деякі конкретні аспекти, такі як порушення вимог законодавства щодо закупівель, залишаються значущими. Напрямки витрат також демонструють зміни у пріоритетах управління коштами протягом років. Важливо враховувати тенденції та вживати заходи для подальшого покращення фінансової дисципліни та ефективності управління бюджетними ресурсами.

Серед найбільш характерних та розповсюджених форм неефективного управління та використання державних коштів можна виділити наступні (табл. 2.2):

1. Неєфективне використання коштів внаслідок необґрунтованих управлінських рішень.

2. Збитки для бюджету внаслідок ухвалення необґрунтованих управлінських рішень.

3. Неєфективне використання коштів, отриманих від іноземних цільових позик.

4. Втрати коштів через відсутність обґрунтованого прогнозування та планування.

5. Нецільове використання коштів з резервного фонду державного бюджету.

6. Неєфективне управління коштами у зв'язку з дефіцитами у плануванні.

Таблиця 2.2

Обсяги неєфективного використання бюджетних коштів, виявлених Рахунковою палатою України упродовж 2018–2022 років

Показники		2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Неєфективне використання коштів через відсутність обґрунтованого прогнозування і планування	млн. грн.	5688,6	1540,8	2698,9	3167,1	3379,8
	%	49,9	11,0	19,7	39,1	26,2
Неєфективне використання коштів Державного бюджету внаслідок прийняття необґрунтованих управлінських рішень	млрд. грн.	2793,0	720,0	6151,3	2972,7	4424,7
	%	24,5	5,1	44,9	36,7	34,3
Використання коштів на придбання основних фондів (обладнання)	млн. грн.	410,4	86,4	274,0	372,6	2696,1
	%	3,6	0,6	2	4,6	20,9
Неєфективне використання коштів резервного фонду	млн. грн.	592,8	382,4	356,2	162	232,2
	%	5,2	2,7	2,6	2,0	1,8
Інші	млн. грн.	1915,2	11284	4219,6	1425,6	2167,2
	%	16,8	80,6	30,8	17,6	16,8
Всього	млн. грн.	11400	14400	13700	8100	12900
	%	100	100	100	100	100

Джерело: [49]

Аналізуючи надану таблицю з даними за період з 2018 по 2022 рік, можна зазначити, що неефективне використання коштів внаслідок відсутності обґрунтованого прогнозування і планування значно зменшилося від 49,9% у 2018 році до 26,2% у 2022 році. В той же час, виділення значних коштів на придбання основних фондів (обладнання) показує значимий ріст з 3,6% у 2018 році до 20,9% у 2022 році. Найбільша частка неефективного використання коштів Державного бюджету залишається внаслідок прийняття необґрунтованих управлінських рішень, хоча спостерігається зниження з 24,5% у 2018 році до 34,3% у 2022 році. Загальна тенденція показує певний прогрес у зменшенні неефективного використання коштів, проте важливо звертати увагу на конкретні сфери, де є проблеми, для подальших заходів щодо покращення управління бюджетними ресурсами.

За період розгляду цієї діяльності, виявлено порушення та неефективне використання більше 52 мільярдів гривень державних коштів. Основні причини цього стану — ігнорування встановленого порядку управління бюджетними коштами та відновлення "ручного режиму" у прийнятті рішень.

Порушення законодавства та відсутність відповідальності призвели до того, що бюджет втратив своє призначення як основного фінансового документа, відображаючи економічну політику країни. Відбулося звуження податкової бази та ухилення від сплати податків. Колегія Рахункової палати вказала, що це призвело до значних втрат до доходної частини державного бюджету.

Для вирішення цих проблем, важливо реалізувати пропозиції Рахункової палати, що випливають з результатів аудитів. Це може стати додатковим джерелом коштів для соціально-економічних реформ та стійкого розвитку держави. За умови зміцнення фінансового контролю, Україна матиме можливість спрямовувати фінансові ресурси ефективно та відповідально, сприяючи загальному добробуту країни.

Бюджет відіграє ключову роль в економічному регулюванні країни, будучи потужним інструментом соціально-економічної політики держави. Через

бюджетні механізми державні органи впливають на процес виробництва, розподілу фінансових і виробничих ресурсів, що визначає загальний стан економіки як на національному рівні, так і на регіональному. Підтримання стабільності та ефективності економічного розвитку вимагає постійного вдосконалення бюджетної політики, що включає покращення методів планування, затвердження та виконання бюджету, а також ефективні методи контролю за його виконанням.

Сучасний етап розвитку держави характеризується потребою в глибокому розумінні ролі бюджету в економічній системі, покращенні його прозорості, ефективності використання бюджетних коштів та здійсненні фінансового контролю. Державне втручання в економіку особливо важливо в умовах нестабільності та криз, коли ринок не здатний забезпечити всі суспільні потреби та інтереси.

Головна мета державного регулювання полягає в забезпеченні стабільного та безперервного розвитку національного господарства як єдиного цілого, а також досягненні економічної ефективності, міжнародної конкурентоспроможності та економічної безпеки. Державне регулювання спрямоване на забезпечення належних умов для сталого економічного розвитку, який сприяє підвищенню рівня життя населення.

Важливими завданнями державного регулювання є забезпечення стабільного економічного зростання та розвитку, належного рівня зайнятості населення, продуктивності праці, ефективного використання ресурсів, а також позитивного сальдо платіжного балансу країни.

Децентралізація економіки, хоча і сприяє розвитку окремих регіонів, може призвести до зниження державного контролю над багатьма економічними процесами, включаючи використання фінансових ресурсів. Зарубіжний досвід показує, що децентралізація може бути успішною лише за умови посилення державного контролю над бюджетно-фінансовими процесами.

Загалом, бюджетна політика має стати ефективним інструментом управління економікою, забезпечуючи прозорість і контроль на всіх рівнях.

Аналіз світового та вітчизняного досвіду у сфері фінансового контролю є важливим для забезпечення стабільного та ефективного економічного розвитку, що є ключовим для підвищення добробуту суспільства.

Актуальність посилення фінансового контролю є однією з ключових умов забезпечення стабільності та стійкого економічного розвитку держави. Це обумовлено необхідністю протистояти негативним явищам в економічній сфері, які спричинені не лише слабким контролем, але й недосконалістю самого економічного механізму господарювання.

Зростання економічних злочинів у різних сферах, таких як зовнішньоекономічна діяльність, кредитно-фінансова сфера, ринок товарів та послуг, а також корупція та підкуп, свідчить про недостатній рівень фінансового контролю та потребу його вдосконалення. Щоб забезпечити ефективний контроль, необхідно не лише посилити наглядові механізми, але й удосконалити весь економічний механізм, щоб мінімізувати можливість зловживань.

Умови постійного дефіциту фінансових ресурсів і зростання державного боргу вимагають максимально ефективного використання наявних ресурсів. Такий контроль забезпечить належне витрачання державних фінансів та мінімізує ризики їх нецільового використання. Відсутність ефективного контролю може призвести до недоцільних витрат та зловживань, які негативно вплинуть на соціально-економічний розвиток держави.

Ефективний зовнішній фінансовий контроль відіграє важливу роль у забезпеченні прозорості та підзвітності у використанні державних фінансових ресурсів. Рахункова палата, як незалежний орган зовнішнього фінансового контролю, може здійснювати аудит та оцінку виконання бюджетів різних рівнів, а також надавати рекомендації для підвищення ефективності витрат державних коштів.

Також важливо розвивати взаємодію між органами державної влади та громадськістю для забезпечення прозорості та підзвітності у фінансовому контролі. Громадянське суспільство має брати участь у процесі нагляду за

діяльністю виконавчої влади щодо управління державними коштами, що сприятиме створенню атмосфери довіри та відповідальності.

Отже, забезпечення ефективного та незалежного контролю за використанням державних фінансових ресурсів є критично важливим для досягнення соціально-економічного розвитку країни. Це вимагає продуманої системи контролю та послідовної співпраці між всіма зацікавленими сторонами. Лише таким чином можна забезпечити сталий розвиток та підвищення рівня життя громадян.

Фінансово-бюджетна дисципліна є ключовою складовою ефективного управління державними фінансами, проте сьогодні вона опинилася під загрозою через низку структурних та законодавчих недоліків у сфері державного фінансового контролю. Недостатня визначеність механізму встановлення відповідальності посадових осіб, уповноважених на здійснення фінансового контролю, створює передумови для зниження рівня дисципліни та зростання фінансових порушень на різних рівнях.

Однією з основних причин цієї ситуації є недосконале законодавство у сфері державного фінансового контролю. Відсутність чіткого основного закону, який би визначав основні поняття та розподіляв завдання, функції та повноваження між органами влади, призводить до фрагментації системи фінансового контролю. Крім того, неузгодженість нормативно-правових актів у цій сфері ускладнює діяльність органів, що відповідають за контроль, аудит та фіскальні дії.

Недостатнє навчання та підготовка кадрів у галузі фінансового контролю також сприяють збільшенню ризику фінансових порушень. Безсистемність у правовому регулюванні цієї сфери призводить до неефективного контролю за використанням державних коштів, що може негативно впливати на цілісність та прозорість фінансової системи.

Конституція України визначає Рахункову палату як єдиний орган, що здійснює контроль за використанням коштів державного бюджету. Незважаючи на деякі зміни, що розширили повноваження палати у контексті

парламентського контролю за формуванням та виконанням місцевих бюджетів, впровадження цих змін у законодавство все ще залишається проблематичним через застосування права вето з боку президента.

Реформа державного фінансового контролю значно відстає від реформування міжбюджетних відносин. Передача повноважень з управління бюджетними ресурсами до органів місцевого самоврядування не супроводжувалася відповідним делегуванням повноважень щодо відповідальності за неефективне управління.

Таким чином, для підвищення рівня фінансово-бюджетної дисципліни та ефективного управління державними фінансами необхідно запровадити комплексні реформи у сфері фінансового контролю. Вони мають включати створення цілісної правової бази, визначення чітких повноважень і відповідальності посадових осіб, а також зміцнення органів контролю для забезпечення прозорості та підзвітності у використанні державних фінансів. Лише за таких умов можна досягти ефективного управління та мінімізувати ризики фінансових порушень.

Адаптація системи державного фінансового контролю до європейських стандартів є важливою частиною політики України на шляху до інтеграції з ЄС. Це передбачає зміну підходів до поняття "контроль", наближення його до європейських тлумачень, які орієнтовані на запобігання порушенням та їх виправлення. Система фінансового контролю на місцевому рівні має бути постійною та ефективною, щоб підтримувати стабільність фінансово-бюджетної дисципліни в регіонах.

Для досягнення цієї мети необхідно розробити та впровадити сучасну модель системи фінансового контролю, яка б включала чіткі процедури та механізми для виявлення, запобігання та виправлення фінансових порушень на всіх рівнях органів влади. Внутрішній контроль у місцевих органах влади має стати основним елементом цієї системи, забезпечуючи ефективний нагляд за фінансовими операціями та бюджетними витратами.

Аналіз результатів контрольно-аналітичних заходів, проведених Рахунковою палатою України, показує, що більшість бюджетних правопорушень мають системний характер і повторюються з року в рік. Серед найбільш поширених типів порушень можна виділити:

- Використання коштів Державного бюджету з порушенням бюджетного законодавства.

- Використання бюджетних коштів без належних нормативно-правових підстав.

- Планування бюджету з порушенням чинного законодавства.

- Використання коштів Державного бюджету з порушенням Закону України "Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти".

- Незаконне виділення коштів з резервного фонду Державного бюджету.

- Відволікання коштів держбюджету у дебіторську заборгованість.

- Наявність завищених асигнувань та зайво одержаних бюджетних коштів.

- Нецільове використання коштів, передбачених держбюджетом на капітальні вкладення.

- Втрати Державного бюджету через незаконні управлінські рішення.

- Порушення, пов'язані з неналежним веденням бухгалтерського обліку.

- Бюджетні правопорушення, пов'язані з розміщенням та виконанням державного замовлення.

Такі види порушень вказують на необхідність впровадження системних змін у системі фінансового контролю. Ці зміни повинні сприяти створенню прозорості, підзвітності та ефективності у використанні бюджетних коштів.

Для цього потрібно оновити законодавчу базу та встановити чіткі правила та норми, які регулюють діяльність органів контролю та нагляду. Крім того, важливо інвестувати у підготовку та перепідготовку кадрів у галузі фінансового контролю, щоб забезпечити високий рівень професійності та компетентності.

Таким чином, запровадження ефективної системи державного фінансового контролю, яка відповідає європейським стандартам, є необхідною умовою для забезпечення прозорості, підзвітності та ефективного використання

бюджетних коштів. Це сприятиме зміцненню фінансової стабільності та соціально-економічному розвитку країни на шляху до європейської інтеграції.

Неефективне використання державних коштів є суттєвою проблемою, яка негативно впливає на фінансову стабільність та соціально-економічний розвиток країни. Аналізуючи дані про порушення, що характеризують неефективне використання бюджетних коштів, можна виділити низку проблем, які мають системний характер і повторюються з року в рік. Ці порушення охоплюють різні сфери державного управління та вимагають комплексних заходів для їх вирішення.

Недоліки в плануванні та прогнозуванні також є однією з головних причин неефективного управління коштами. Неправильне планування може призвести до затримок у використанні коштів або навіть до їх тривалого утримання без використання, що суперечить принципам ефективного фінансового управління.

Необґрунтовані витрати коштів на проведення науково-дослідних робіт, придбання обладнання та інші заходи також спричиняють втрати бюджету. Такі порушення можуть свідчити про відсутність чітких критеріїв для оцінки ефективності витрат та їх відповідності цілям державної політики.

Основними порушеннями у доходній частині бюджету є недоотримання податків та зборів внаслідок звуження податкової бази та неналежного контролю за нарахуванням та стягненням платежів. Це призводить до значних втрат доходів держави, що ускладнює фінансування важливих соціальних та економічних програм.

Для вирішення цих проблем необхідно розробити та впровадити комплексні заходи. Зокрема, варто посилити контроль за плануванням та використанням бюджетних коштів, забезпечити прозорість та підзвітність в управлінні державними фінансами, а також розробити чіткі критерії для оцінки ефективності витрат.

Крім того, важливо підвищити якість адміністрування доходів бюджету шляхом поліпшення контролю за своєчасністю та повнотою нарахування

податків і зборів. Це допоможе зменшити податкові втрати та забезпечити стабільне фінансування державних програм.

Таким чином, подолання неефективного використання державних коштів вимагає системних реформ та посилення контролю на всіх рівнях державного управління. Це сприятиме зміцненню фінансової дисципліни та підвищенню ефективності використання державних ресурсів на благо громадян.

2.2. Досвід впровадження внутрішнього фінансового контролю в Україні

Питання ефективності державного управління в фінансовій сфері та виконання фінансового контролю є важливими для суспільства. Однією з ключових загальнодержавних проблем є створення ефективної системи внутрішнього державного фінансового контролю. В Україні цю роль виконують різні органи державної влади, такі як Державна фінансова інспекція, Державна фіскальна служба, Державна казначейська служба тощо. Основна увага внутрішнього фінансового контролю зосереджена на процесі формування та використанні бюджетних ресурсів.

Держава, яка є власником фінансових ресурсів у своїх бюджетах, зобов'язана забезпечувати ефективний фінансовий контроль та аудит своєї власності. У нових ринкових умовах, де держава змінює свою роль у соціальному та економічному секторах, необхідні відповідні адаптації у сфері державного фінансового контролю та аудиту.

Уряд, як головний суб'єкт управління державними фінансовими ресурсами, повинен здійснювати попередній, поточний і наступний державний фінансовий контроль та аудит через свої контролюючі органи. Цей внутрішній, урядовий контроль є не лише фінансовою необхідністю, але й конституційним

обов'язком в контексті виконання законодавства про державний бюджет та інших законів України.

Основні завдання внутрішнього фінансового контролю включають організацію та контроль виконання бюджетних статей, визначення доцільності витрат та використання державної власності, а також оцінювання обґрунтованості доходів і витрат. Державна фінансова інспекція України, в цьому контексті, виконує ключову роль, фіксуючи та реагуючи на виявлені фінансові порушення, що переважно стосуються бюджетних установ [4].

Виявлені порушення, такі як недоотримані кошти, неправомірні виплати та інші незаконні витрати, свідчать про важливість внутрішнього фінансового контролю в управлінні державними ресурсами. Ці контрольні заходи є не тільки протиріччям фінансовим ризикам, але і засобом забезпечення відповідального та ефективного використання державних коштів, сприяючи стійкому розвитку країни в умовах постійних змін у соціально-економічному секторі.

Таблиця 2.3

**Показники кількості проведених контрольних заходів органам
Державної фінансової інспекції України у 2018–2022 рр., од.**

Показники	Роки				
	2018	2019	2020	2021	2022
Проведено контрольних заходів, од.	16376	15392	13388	9500	6460
Кількість підприємств, установ і організацій, охоплених ревізіями та комісійними перевірками, од.	15335	14333	12500	8938	5980
– бюджетних установ	10009	9431	7800	5289	3896
– державних цільових фондів	104	97	23	1128	122
Кількість підприємств, установ і організацій, в яких виявлено фінансові порушення, од.	1464	13488	1110	8234	5708
(%)	95,5	94,1	96,0	92,1	95,5
– у бюджетних установах і організаціях, од.	9790	9153	6431	5157	3800
(%)	97,8	97,1	98,2	97,5	97,5
– у державних цільових фондах, од.	65	66	21	736	103
(%)	62,5	68,0	91,3	65,2	84,4

Джерело: [49]

З аналізу таблиці видно, що кількість проведених контрольних заходів зменшилась з 2018 до 2022 року, але виявлено фінансові порушення залишаються високими, особливо в бюджетних установах (понад 97%). Загальна кількість порушень зменшилась до 5708 в 2022 році. За певним покращенням треба продовжити зусилля для підвищення ефективності контролю та запобігання порушенням у майбутньому.

Таблиця 2.4

Обсяг фінансових та матеріальних ресурсів, охоплених контрольними заходами Державної фінансової інспекції України у 2018–2022 рр., млн. грн.

Показники	Роки				
	2018	2019	2020	2021	2022
Обсяг охоплених ревізіями, комісійними перевітками фінансових та матеріальних ресурсів, всього:	444671,0	720351,1	481300	481356,1	672021,0
– з них загальнодержавні ресурси, всього	264188,2	540652,6	481300	x	x
– у т.ч. кошти державного бюджету	180502,8	178650,6	134468	x	x
Виявлено фінансових порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів, всього	3435,5	35127,0	5400,0	3689,2	3727,9
(%)	0,77	4,88	1,1	0,8	0,6
– загальнодержавні ресурси	2091,6	30028,5	2954,2	x	x
– комунальні ресурси	1155,1	1241,1	1303,5	x	x
– недержавні ресурси	188,8	3857,4	488,0	x	x

Джерело: [49]

За період 2018-2022 років спостерігається збільшення обсягу охоплених ревізіями та комісійними перевітками фінансових і матеріальних ресурсів, досягнувши піку у 2019 році (720351,1 одиниць). Загальнодержавні ресурси складають значну частину, проте дані за 2021-2022 роки відсутні.

У той час як обсяг охоплених ресурсів зростає, виявлено фінансових порушень зазнало певного зниження. Відсоток втрат у 2022 році склав лише

0,6%, в порівнянні з 4,88% у 2019 році. Зокрема, загальнодержавні ресурси виявилися на удержанні низького відсотку втрат у 2022 році.

Наведені цифри не є повністю об'єктивними через недосконалість планування контрольно-ревізійної діяльності. Багато фінансово-бюджетних операцій не піддаються аудиту, створюючи умови для фінансових порушень. Пропонується вирішувати цю проблему через вдосконалення порядку аудитів і інспектування, зосереджуючи увагу на державних фінансових ресурсах.

Впровадження аналізу фінансово-бюджетної дисципліни та системи ризиків дозволить контролювати більшість операцій.

Фінансові порушення у бюджетних установах, такі як незаконні витрати і недостачі ресурсів, залишаються поширеними. У 2020 році їх було виявлено на суму 3,96 млрд. грн., що становить понад 40% від загального обсягу порушень. Незважаючи на зростання таких порушень, їх частка змінюється. Погіршення дисципліни в основному відзначається в діяльності бюджетних установ, де зосереджено основні кошти.

Таблиця 2.5

Обсяги незаконних, нецільових витрат бюджетних коштів та недостачі ресурсів, виявлених Державною фінансовою інспекцією України у 2018–2022 рр., млн. грн.

Показники	Роки				
	2018	2019	2020	2021	2022
Виявлено незаконних нецільових витрат та недостач фінансових ресурсів, всього	1976,5	32593,3	3959,0	2914,3	2413,1
у тому числі, незаконні, нецільові витрати бюджетних ресурсів	942,3	7958,8	1600,0	1163,1	1066,2
Питома вага незаконних, нецільових витрат бюджетних ресурсів в загальному обсязі виявлених порушень (%)	47,7	24,4	40,1	39,9	44,2

Джерело: [49]

У період з 2018 по 2022 рік виявлено значний обсяг незаконних та нецільових витрат фінансових ресурсів. Найвищий рівень таких порушень був зафіксований у 2018 році, коли їхній обсяг становив 32593,3 млн гривень. Однак згодом цей показник суттєво знизився у 2020 та 2021 роках, але знову

зрос у 2022 році. Питома вага незаконних, нецільових витрат бюджетних ресурсів у виявлених порушеннях також варіювала протягом цього періоду, з найвищим показником у 2018 році (47,7%) та найнижчим у 2019 році (24,4%). Ці дані свідчать про необхідність удосконалення контролю та ефективного використання фінансових ресурсів у відповідних рокових періодах.

Проблемою залишається використання коштів державного бюджету на субвенції, оскільки законодавство не чітко визначає їхнє спрямування та ефективність. Мінфін не встановив конкретні напрямки та критерії розподілу, що ускладнює контроль за використанням коштів. Крім того, відсутній оперативний аналіз результатів, а обласні дані не надходять. Мінфін та обласні фінансові управління не ведуть ефективний контроль за дотриманням бюджетного законодавства. Низьку ефективність фінансового контролю поглиблює відсутність звітності щодо використання субвенцій за функціональною та економічною класифікацією. Також відзначається відсутність інституцій для дієвого контролю в регіонах. Місцеві органи влади не уповноважені складати звіти про фінансові порушення. Не існує належного контролю за державними доходами через розділення об'єктів контролю між податковими та митними органами. Відсутність контролю з боку місцевого самоврядування та виконавчих органів призводить до втрат доходів до місцевих бюджетів. Аналіз фінансових порушень свідчить про недоотримання доходів підприємствами, установами і організаціями.

Таблиця 2.6

Обсяги недоотримання доходів підприємствами, установами і організаціями, виявлених Державною фінансовою інспекцією України у 2018–2022 рр., млн. грн.

Показники	Років				
	2018	2019	2020	2021	2022
Кількість підприємств, установ і організацій, на яких виявлено недоотримання доходів, од.	11266	10034	1110	4478	3527
Обсяг недоотримання доходів, всього	1459	2533,7	1500	813,6	1276,0
у тому числі: бюджетами	962	685,9	784	335,6	453,1
Надійшло доходів – всього	437,5	691,7	653,7	731,5	1038,1

у тому числі: до бюджетів	120,2	119,6	250,6	172,6	436,2
---------------------------	-------	-------	-------	-------	-------

Джерело: [49]

Узагальнюючи дані з таблиці за роки 2018-2022, можна зазначити, що спостерігається коливання у кількості та обсязі недоотримання доходів у підприємств, установ і організацій. Зокрема, у 2019 році спостерігається значний зріст обсягу недоотримання доходів, але в подальших роках цей показник зменшується. Загалом, ситуація щодо недоотримання доходів є динамічною, і важливо вживати заходів для покращення ефективності контролю та управління фінансами.

Однією з ключових причин не виправлення бюджетних коштів є підхід до формування бюджету, який не заохочує органи виконавчої влади активно шукати нові джерела для наповнення місцевих фінансів [18]. Навіть традиційні джерела доходів, такі як земля і майно, використовуються дуже неефективно. Зачасу місцеві органи приймають рішення про продаж майна за цінами, які суттєво нижчі за експертну оцінку і балансову вартість, і навіть без проведення аукціону.

Цю небезпечну тенденцію для економіки України можна змінити лише через законодавче врегулювання питань отримання відповідних доходів та підвищення особистої відповідальності. Необхідно закріпити в законодавстві повноваження органів фінансової інспекції для контролю за повнотою і своєчасністю сплати орендної плати. У випадку відсутності договорів оренди слід нараховувати суму несплаченої орендної плати і подальше стягнення таких сум, включаючи бюджети всіх рівнів. Також актуальною є проблема відсутності правової бази для надання органам фінансової інспекції можливості виявлення та переслідування приховування доходів вітчизняними підприємствами в офшорних зонах.

Система внутрішнього контролю в публічному секторі відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного та відповідального використання державних фінансів. Важливість цієї системи була визнана Європейською комісією, яка у 2007 році видала фундаментальну працю Роберта де Конінга «PIFC (Public

Internal Financial Control)». Цей документ розкриває суть та механізми внутрішнього контролю в публічному секторі, пропонуючи структуровану модель для надання допомоги національним урядам у реорганізації їх систем внутрішнього контролю.

Ця модель отримала широку підтримку не тільки в межах Європейського Союзу, але й за його межами. Завдяки їй вдалося підвищити рівень управління публічними фінансами відповідно до міжнародних стандартів та передової практики ЄС. Це стало основою для ефективного використання державних ресурсів та реалізації державних програм.

Посилення децентралізації управління в державному секторі передбачає підвищення фінансової відповідальності конкретних міністерств, відомств та установ. Ці організації повинні продемонструвати ефективне використання ресурсів, виділених для виконання своїх функцій. Відповідальність за управління, створення та періодичну переоцінку внутрішнього контролю покладається на керівників, які несуть також відповідальність за використання державних фінансів.

Основна мета внутрішнього контролю, згідно з європейськими стандартами, полягає у підвищенні ефективності та забезпеченні впевненості в досягненні поставлених цілей і завдань. Внутрішній контроль спрямований на дотримання таких принципів, як законність, економічність, прозорість, ефективність, продуктивність та чесність.

Система внутрішнього контролю складається з трьох основних компонентів: системи фінансового управління та контролю, внутрішнього аудиту та центрального координаційного відділу. Вони забезпечують розвиток методології та стандартів, пов'язаних з першими двома компонентами.

Загалом, система внутрішнього контролю в публічному секторі є важливим механізмом для забезпечення прозорості, відповідальності та ефективності використання державних ресурсів. Впровадження та дотримання високих стандартів внутрішнього контролю є запорукою довіри громадян до роботи державних установ та організацій.

Основні засади здійснення внутрішнього контролю та порядок утворення підрозділів внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в Україні регламентовані Бюджетним кодексом України. Крім того, аспекти організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів чітко окреслені у відповідних методичних рекомендаціях. Незважаючи на наявність регуляторної бази, практична реалізація цих положень в діяльності об'єднаних територіальних громад, особливо у сфері внутрішнього аудиту, залишається невирішеною.

Основними перешкодами є нестача фахівців з внутрішнього аудиту та недосконалість нормативно-правової бази з внутрішнього контролю та аудиту. Крім того, важливим є недостатнє усвідомлення керівництвом громад необхідності та значущості внутрішнього контролю та аудиту.

Впровадження ефективної системи внутрішнього контролю та аудиту в діяльності територіальних громад потребує врахування низки ключових факторів. Одним з найважливіших є формування належного нормативного та методичного забезпечення. Це включає розробку відповідних інструментів контролю та аудиту, а також використання програмно-цільового методу бюджетного планування.

Програмно-цільовий метод дозволяє здійснювати планування бюджету на середньострокову перспективу, переходячи від утримання бюджетних установ до надання високоякісних послуг населенню. Це сприяє оптимальному використанню бюджетних коштів, що в результаті призводить до значного економічного та соціального ефекту.

Крім того, важливо підвищувати обізнаність громадськості щодо ефективності витрачання коштів бюджету територіальної громади та рівня задоволення споживачів суспільних та гарантованих соціальних послуг. Це сприятиме прозорості та відкритості, що, своєю чергою, зміцнить довіру громадян до місцевого самоврядування.

Таким чином, впровадження ефективної системи внутрішнього контролю та аудиту в діяльності територіальних громад є важливим кроком до

забезпечення раціонального та відповідального використання публічних коштів, підвищення якості послуг для громадян, а також зміцнення демократичних принципів у місцевому самоврядуванні.

Таблиця 2.7

Концепція впровадження внутрішнього фінансового контролю та
внутрішнього аудиту

Ключові фактори	Інструменти внутрішнього контролю та аудиту	Кінцеві результати
Нормативне та методичне забезпечення: - Відповідність законодавству - Наявність внутрішніх нормативних документів	Документовані політики та процедури: - Попередній контроль - Поточний контроль - Наступний контроль - Аудиторські стандарти та програми	Зниження ризиків: - Фінансові втрати - Шахрайство - Недотримання норм
Управління ризиками: - Визначення та оцінка ризиків - Розробка заходів щодо мінімізації ризиків	Система управління ризиками: - Ідентифікація ризиків - Аналіз ризиків - Оцінка ризиків - Моніторинг ризиків	Підвищення ефективності: - Використання ресурсів - Досягнення цілей
Наявність кваліфікованого персоналу - Відповідна освіта та досвід - Професійна підготовка	Навчання та розвиток: - Програми навчання - Сертифікація	Підвищення якості: - Внутрішнього контролю - Внутрішнього аудиту
Організаційна структура: - Чіткий розподіл обов'язків - Незалежність внутрішнього аудиту	Внутрішній контроль: - Сегрегація обов'язків - Контроль доступу - Фізичний захист	Підвищення прозорості: - Фінансової звітності - Діяльності організації
Культура контролю: - Відповідальність керівництва - Залучення працівників	Комунікація та інформування: - Політики та процедури - Звіти про внутрішній аудит	Підвищення довіри: - Інвесторів - Структурних підрозділів

Загальний висновок до таблиці полягає в тому, що ефективна система внутрішнього контролю та аудиту відіграє ключову роль у забезпеченні надійності та прозорості діяльності організації, знижуючи ризики фінансових втрат, шахрайства та недотримання норм.

Документовані політики та процедури, що забезпечують попередній, поточний і наступний контроль, разом із аудиторськими стандартами та програмами сприяють зниженню ризиків та забезпеченню відповідності

законодавству. Це, в свою чергу, підвищує ефективність використання ресурсів і допомагає організації досягти своїх цілей.

Система управління ризиками, що включає ідентифікацію, аналіз, оцінку та моніторинг ризиків, сприяє ефективному розробленню заходів щодо мінімізації ризиків, що також впливає на підвищення ефективності роботи організації.

Наявність кваліфікованого персоналу, який має відповідну освіту, досвід і постійну професійну підготовку, дозволяє підвищити якість внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту. Це в свою чергу підвищує довіру інвесторів та структурних підрозділів.

Організаційна структура з чітким розподілом обов'язків та незалежністю внутрішнього аудиту забезпечує підвищення прозорості фінансової звітності та діяльності організації. Культура контролю, що базується на відповідальності керівництва та залученні працівників, сприяє комунікації та інформуванню через політики, процедури та звіти про внутрішній аудит.

Таким чином, використання ефективних інструментів внутрішнього контролю та аудиту призводить до підвищення довіри з боку інвесторів і підрозділів організації, що в свою чергу забезпечує стійкість і успіх організації в цілому.

Внутрішній аудит є важливою складовою системи внутрішнього контролю і відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного управління фінансовими ресурсами територіальних громад. Завдяки внутрішньому аудиту досягається об'єктивне оцінювання ризиків та забезпечується належне функціонування внутрішнього контролю, що сприяє покращенню управління ресурсами та захисту інтересів громад.

Одна з головних цілей внутрішнього аудиту полягає у наданні консультацій та рекомендацій керівництву громад щодо вдосконалення системи управління та контролю. Це допомагає забезпечити підвищення ефективності управління та прозорості фінансових операцій, що є важливим для досягнення довіри громадян і підтримання стабільності громадських фінансів.

Внутрішній аудит сприяє також захисту громад від зовнішнього фіскального контролю, забезпечуючи готовність до аудиту та перевірок з боку контролюючих органів. Це досягається завдяки ретельному моніторингу та оцінці ризиків, що пов'язані з фінансовими операціями громад.

Законодавство вимагає впровадження внутрішнього контролю в діяльність територіальних громад, що має бути частиною делегування повноважень і відповідальності керівників громад. Це підкреслює важливість того, що керівництво громад має нести відповідальність за свої фінансові рішення та результати управління. Впровадження дієвої системи внутрішнього контролю, в свою чергу, можливе лише за наявності ефективного внутрішнього аудиту.

Отже, внутрішній аудит відіграє критичну роль у забезпеченні ефективного та прозорого управління фінансовими ресурсами територіальних громад. Він допомагає керівникам приймати обґрунтовані рішення, сприяє розвитку системи внутрішнього контролю, а також підтримує надання якісних послуг громадянам.

2.3. Механізми взаємодії Рахункової палати України в системі державного фінансового контролю

Розвиток ринкових відносин у сучасній Україні ставить перед системою фінансового контролю нові та важливі завдання. Сучасні реалії вимагають уточнення концептуальних основ формування й розвитку фінансового контролю, переосмислення організаційної структури його функціонування, а також впровадження новітніх методологій та ефективних досвідчених практик контрольних заходів.

Трансформація моделі фінансового контролю в Україні вимагає впровадження якісно нового менеджменту на сучасному етапі розвитку економіки країни, яка стає все більше характерною для змішаної економіки.

На сьогодні система державного фінансового контролю в Україні, на жаль, не забезпечує належну фінансово-бюджетну дисципліну. Це обумовлено проблемами, які призводять до зростання кількості та обсягів фінансових порушень. Необхідно активно шукати та впроваджувати рішення, що врегулюють ці проблеми та забезпечать більш ефективну роботу системи фінансового контролю.

Становлення та розвиток Рахункової палати України в значній мірі залежать від нормативно-правового забезпечення її взаємодії з Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України та іншими організаціями. Відповідно до чинного законодавства, Рахункова палата повинна інформувати Верховну Раду України про реалізацію наданих їй повноважень у сфері державного фінансового контролю.

Таким чином, вирішення завдань трансформації фінансового контролю в Україні вимагає комплексного підходу, активного впровадження сучасних методів та створення ефективної системи взаємодії між різними рівнями влади. Лише таким чином забезпечиться належний рівень фінансової дисципліни та ефективного контролю використання державних ресурсів.

Важливо враховувати, що Закон України «Про Рахункову палату» [42] визначає владні повноваження Верховної Ради України стосовно Рахункової палати. Основною функцією Рахункової палати є здійснення контрольних заходів за дорученнями Верховної Ради та її комітетів.

Однак закон також має прогалини, такі як відсутність права Рахункової палати на законотворчу діяльність без згоди Верховної Ради. Це обмежує можливість підняття питань щодо поліпшення роботи та підвищення статусу Рахункової палати.

Рис. 2.4 Взаємовідносини Рахункової палати із іншими органами

Джерело: [20]

Оцінюючи Закон України «Про Рахункову палату» [42], можна стверджувати, що створений державний орган фінансового контролю – Рахункова палата – фактично виконує владні доручення Парламенту. Вирішення питання про незалежний вищий орган фінансового контролю можливе лише через законодавче врегулювання статусу Рахункової палати.

Стаття 32 "Взаємовідносини Верховної Ради України з Рахунковою палатою" визначає, в загальних рисах, характер цих відносин. Без детального вдавання в зміст положень цієї статті закону, можна зробити один висновок – взаємини між Верховною Радою України та Рахунковою палатою базуються не на принципі паритетності.

В Україні, згідно зі Статтею 32 Закону "Про Рахункову палату", діяльність Рахункової палати підпорядкована та ґрунтується на принципах підзвітності та підпорядкованості перед Верховною Радою України, яка направляє її функціонування та виконання повноважень. Це закріплює роль Верховної Ради як контролюючого органу, забезпечуючи таким чином ефективну взаємодію з Рахунковою палатою.

Статтею 33 передбачено, що Верховна Рада України регулярно, не рідше двох разів на рік, здійснює контроль за діяльністю Рахункової палати.

Важливим аспектом є те, що цей контроль реалізується через відповідний комітет Верховної Ради, який здійснює конкретні контрольні та координаційні заходи. Така діяльність спрямована на надання об'єктивної оцінки стану контрольної діяльності Рахункової палати в ключових сферах, визначених законом.

Однак, несвоєчасне визначення комітету, відповідального за взаємодію з Рахунковою палатою, у чинному законодавстві та внутрішніх документах Рахункової палати, свідчить про формальність цього зв'язку. Така відсутність конкретного органу для взаємодії може вплинути на імідж Рахункової палати, оскільки її діяльність рідко обговорюється в комітетах Верховної Ради, а загальна робота палати не завжди входить у сферу уваги.

Для підвищення ефективності взаємодії Рахункової палати та Верховної Ради, необхідно визначити чіткий механізм роботи відповідного комітету, забезпечуючи регулярність та систематичність контрольних заходів. Такий крок дозволить зробити діалог між цими двома органами більш результативним та прозорим, а імідж Рахункової палати — довіреним та авторитетним.

Створення такого комітету дозволило б Рахунковій палаті легше вирішувати питання, такі як написання нової редакції Закону України "Про Рахункову палату України" [42] для адаптації його до вимог Лімської декларації. При цьому співпраця між цим комітетом та Рахунковою палатою мала б базуватися на взаємодії, а не на контролі, оскільки метою не може бути створення "надструктури", яка лише контролює діяльність Рахункової палати та видає відповідні доручення.

Отже, на сьогодні існує особлива форма взаємодії Рахункової палати з Верховною Радою України, яка базується на законодавчому визначенні практично повної залежності Рахункової палати від Парламенту. Чинна законодавча база фактично обмежила Рахункову палату як незалежний орган зі спеціальною конституційною компетенцією, і Верховна Рада України, як орган законодавчої влади, не повинна має право обмежувати чи передавати конституційні повноваження Рахункової палати іншим органам.

Під час розгляду подання Президента України щодо відповідності Конституції України Закону України "Про Рахункову палату України" [42], Конституційний суд України у своєму Рішенні визначив, що Верховна Рада України, яка є парламентом, реалізує свої конституційні повноваження, зокрема в області фінансово-економічної діяльності. Це здійснюється як органом загальної конституційної компетенції, відповідно до статей 85 і 92 Конституції України [25].

Суд також зауважив, що Рахункова палата, відповідно до статті 98 Конституції України, має обмежений і виключний характер у своїй конституційній компетенції, яка є похідною від повноважень Верховної Ради України. Згідно зі статтею 19 Конституції України, Рахункова палата не може виходити за межі своїх повноважень.

Українська Рахункова палата відзначається своєю незалежністю від гілок влади відповідно до конституційної компетенції, згідно з рішенням Конституційного суду України. У нормативно-правовому значенні, Рахункова палата є незалежним органом з особливими конституційними повноваженнями, і в цьому контексті, Верховна Рада України не може обмежити чи передати її конституційні повноваження іншим органам.

Стосовно поділу державної влади в Україні, згідно з Конституцією [25], вона базується на трьох основних гілках: законодавчій, виконавчій та судовій. Кабінет Міністрів України, як вищий орган у системі виконавчої влади, грає ключову роль у виконанні державної політики.

Рахункова палата, у свою чергу, не входить до жодної з гілок влади, згідно з рішенням Конституційного суду. Її статус незалежного органу спеціальної конституційної компетенції підкреслюється тим, що вона не підпорядковується ані законодавчій, ані виконавчій, ані судовій гілкам влади.

Рахункова палата має можливість розглядати звернення та пропозиції Кабінету Міністрів України, однак остаточне рішення щодо їх включення в плани роботи приймається самою Рахунковою палатою. Це підтверджує, що

вона діє в межах своєї конституційної компетенції, зберігаючи свою незалежність від впливу інших органів влади.

У підсумку, Рахункова палата визначає свої відносини з Кабінетом Міністрів України відповідно до законів та конституційних обмежень, підтримуючи незалежність та особливу роль у системі влади країни.

Основний аспект полягає у тому, як Рахункова палата повинна реагувати на звернення Кабінету Міністрів України, причому її діяльність не повинна підлягати попередньому узгодженню з Кабінетом Міністрів України.

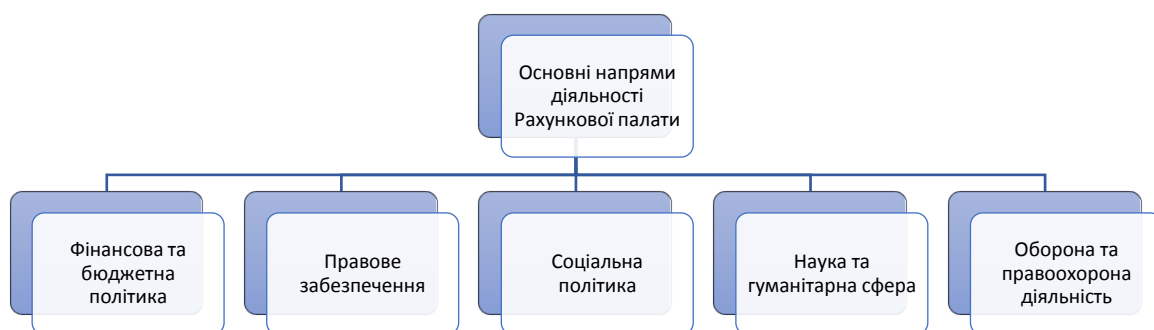

Рис. 2.5 Основні напрями діяльності Рахункової палати

Джерело: [20]

Результати перевірок Рахункової палати мають бути передані Кабінету Міністрів України як для інформації, так і для прийняття заходів з усунення виявлених недоліків та їхнього запобігання у майбутньому.

У контексті швидких змін у суспільстві та враховуючи нові вимоги законодавства, Рахункова палата України активно адаптує свою діяльність для відповіді на сучасні виклики та потреби держави. Завдяки набутому досвіду та перегляду стратегій, визначені оптимальні напрями роботи, які визначають її аудиторські перевірки.

Рахункова палата функціонує через різні департаменти, кожен із яких відповідає за конкретний аспект державної діяльності. Ось лише кілька з них: департамент з питань бюджетної політики, використання коштів державного

бюджету, правового забезпечення, оборони, промисловості, науки, соціальної політики та інші.

Основні напрями діяльності Рахункової палати визначаються потребами країни та її громадян, а також відповідають загальним стратегічним цілям соціально-економічного розвитку. Наприклад, аудиторські перевірки в галузі бюджетної політики спрямовані на забезпечення ефективного використання публічних коштів, а департамент соціальної політики зосереджений на оцінці впливу різних програм на добробут громадян.

Важливо підкреслити, що Рахункова палата виступає як ключовий гравець у системі контролю за фінансовими та економічними процесами в Україні. Її діяльність сприяє забезпеченню прозорості, відповідальності та ефективності управління державними ресурсами.

Висновки Рахункової палати та її департаментів забезпечують не лише виявлення проблем, а й визначають конкретні рекомендації та шляхи вирішення. Такий підхід сприяє створенню більш ефективної та відповідальної системи управління фінансовими ресурсами, спрямованої на досягнення стратегічних цілей соціально-економічного розвитку країни.

РОЗДІЛ 3. АУДИТ ТА АНАЛІЗ КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОНАННЯМ БЮДЖЕТУ ЛІСНОХЛІБЧИНСЬКОГО ЛІЦЕЮ

3.1. Організація обліку процесів виконання бюджету відповідно до діючої нормативно-правової бази

Як відомо, стан фінансів у бюджетній установі відображається у бухгалтерському обліку, який є необхідною складовою управління державними фінансами. Контроль передбачає управління, а вимірювання потрібно для контролю. Від правильно проведеного обліку господарських операцій залежить розвиток не тільки окремої установи, але й держави в цілому.

У зв'язку з цим, питання організації бухгалтерського обліку в Ліснохлібчинському ліцею в умовах модернізації системи державних фінансів та її компонентів, зокрема бухгалтерського обліку в державному секторі, набуває особливої актуальності.

Цей логічний процес впливає з введення Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 125 "Зміни облікових політик та виправлення помилок", яке було затверджено наказом Міністерства фінансів від 24.12.10 року № 1163, та Методичних рекомендацій з облікової політики, затверджених наказом Міністерства фінансів від 23.01.15 року № 11, згідно з якими необхідно чітко визначати організацію бухгалтерського обліку та встановлення облікової політики у розпорядчих документах установи.

Організація бухгалтерського обліку - це керування обліковим процесом, спрямованим на забезпечення контролю за майном установи, виконання нею зобов'язань, використання матеріальних, трудових та інших ресурсів відповідно до законодавства.

Додатково, дані бухгалтерського обліку є основною інформацією для складання фінансової та бюджетної звітності, що підкреслює важливість питання організації бухгалтерського обліку в діяльності закладу.

Фактори та основні облікові процедури

Фактор	Вплив на облік	Облікові процедури
Нормативно-правове регулювання	Визначає рамки та принципи ведення обліку бюджетних коштів.	Застосування норм Бюджетного кодексу України, Інструкції з бухгалтерського обліку бюджетних установ, інших нормативних документів.
Система фінансування	Впливає на порядок формування та використання бюджетних коштів.	Застосування методів казначейського обслуговування, кошторисного фінансування, програмно-цільового методу.
Структура та особливості діяльності ліцею	Визначають обсяг та склад облікових операцій.	Ведення обліку за видами діяльності, проектами, програмами, джерелами фінансування.
Інформаційне забезпечення	Забезпечує доступ до необхідних даних для ведення обліку.	Застосування автоматизованих систем обліку, використання електронних документів.
Кваліфікація облікових працівників	Впливає на якість та достовірність облікової інформації.	Проведення навчання та підвищення кваліфікації облікових працівників.

Джерело: розроблено автором

Бухгалтерський облік в сучасних установах вищої освіти відіграє важливу роль у забезпеченні фінансової прозорості, ефективного управління ресурсами та виконання фінансових зобов'язань. Важливим аспектом є раціональна організація бухгалтерського обліку, що ґрунтується на дотриманні загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку та відповідності нормативно-правовим актам, що регулюють діяльність закладу.

У Ліснохлібичинському ліцею організація бухгалтерського обліку здійснена на високому рівні, відповідно до вимог Бюджетного кодексу України та інших нормативно-правових актів. Ведення обліку відбувається за допомогою введення до штату одного бухгалтера, який здійснює широкий спектр обов'язків, починаючи від організації бухгалтерського обліку та закінчуючи складанням бюджетних звітів.

Основні завдання бухгалтера полягають у забезпеченні правильності обліку, контролі за законністю оформлення документів, складанні звітності та розрахунків, а також у підготовці даних для складання бюджетних запитів та інших фінансових документів.

Організація бухгалтерського обліку також передбачає складання проекту кошторису, який визначає обсяги та спрямування коштів на виконання функцій та досягнення цілей закладу. Процес складання проекту кошторису включає кілька етапів, починаючи з встановлення граничних обсягів видатків та надання кредитів із бюджету і закінчуючи формуванням бюджетних запитів [34].

Після отримання лімітних довідок від місцевих фінансових органів, головні розпорядники бюджетних коштів мають два тижні на уточнення проектів зведених кошторисів, зведених планів асигнувань та кредитів із загального фонду бюджету, зведених планів спеціального фонду та інших документів, що необхідні для складання та затвердження бюджетних планів. Це включає в себе:

1. Кошторис: Кошторис - це документ, що визначає плановані видатки та надходження коштів на певний період часу. У цьому документі розглядається всі плановані витрати та доходи організації, з урахуванням їхнього розподілу та призначення.

2. План використання бюджетних коштів: Цей документ визначає конкретні цілі та завдання, на які будуть використовуватись бюджетні кошти. Він містить детальний перелік програм, проектів або інших заходів, на які планується спрямування бюджетних коштів.

3. Помісячний розпис асигнувань бюджетних коштів: Цей документ розкриває плановані видатки бюджетних коштів на місячній основі. Він відображає плановані розходи за кожним з місяців, щоб забезпечити ефективне управління фінансами протягом року.

У контексті управління бюджетними коштами, Державне казначейство виступає ключовим посередником між Міністерством та головними розпорядниками коштів. Після отримання затвердженого казначейського розпису, відбувається передача документації до головних розпорядників коштів. Ця документація, що містить витяги з складових розпису, служить основою для затвердження керівниками та головними бухгалтерами казначейських

казначейських установ казначейських установ коштів, які призначені для використання за рахунок державного бюджету України.

Для забезпечення прозорості та ефективної оплати праці працівників бюджетних установ, у тому числі і в Ліснохлібичинському ліцею, використовуються нормативні акти, які регулюють цей процес. Основним законодавчим документом у цій сфері є Закон України «Про оплату праці», що визначає основні складові заробітної плати педагогічних працівників, включаючи основну та додаткову заробітну плату, а також інші заохочувальні та компенсаційні виплати.

На рівні нормативно-правового забезпечення оплати праці працівників освітніх установ, важливу роль відіграють такі документи, як Інструкція про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, Постанова про встановлення надбавки педагогічним працівникам, порядок виплати надбавок за вислугу років тощо. Ці нормативні акти деталізують процедури обчислення заробітної плати та встановлення додаткових виплат, що дозволяє забезпечити справедливу та мотиваційну систему оплати праці [35].

Зокрема, у Ліснохлібичинському ліцеї, основною складовою заробітної плати викладачів є середня місячна заробітна плата, яка обчислюється з урахуванням годинної ставки та навчального навантаження протягом навчального року. Такий підхід дозволяє врахувати як повний, так і неповний робочий час працівників, що сприяє справедливій оплаті праці в залежності від виконаної роботи.

Таблиця 3.2

Двохрічний стан і розробка у сфері методичного забезпечення обліку процесів виконання бюджету в Ліснохлібичинському ліцеї

Рік	Стан	Розробка
2022	<ul style="list-style-type: none"> - Відсутність чіткої методики обліку процесів виконання бюджету. - Недосконала система збору та аналізу даних про виконання бюджету. - Неефективне використання бюджетних коштів. 	<ul style="list-style-type: none"> - Розробка методики обліку процесів виконання бюджету. - Впровадження системи збору та аналізу даних про виконання бюджету. - Запровадження заходів щодо економії бюджетних коштів.
2023	<ul style="list-style-type: none"> - Впровадження методики обліку 	<ul style="list-style-type: none"> - Удосконалення методики обліку

	процесів виконання бюджету. - Покращення системи збору та аналізу даних про виконання бюджету. - Більш ефективне використання бюджетних коштів.	процесів виконання бюджету. - Автоматизація системи збору та аналізу даних про виконання бюджету. - Розробка системи моніторингу та контролю за виконанням бюджету.
--	---	---

Джерело: розроблено автором

У 2022 році було виявлено ряд проблем у сфері виконання бюджету, зокрема відсутність чіткої методики обліку, недосконалість системи збору та аналізу даних, а також неефективне використання бюджетних коштів. Для їх усунення було розроблено методику обліку процесів, впроваджено систему збору та аналізу даних, а також заходи щодо економії коштів.

У 2023 році ці заходи дали позитивний результат: було впроваджено методику обліку процесів, покращено систему збору та аналізу даних, та досягнуто більш ефективного використання бюджетних коштів. Подальші дії зосереджувалися на удосконаленні методики, автоматизації системи збору та аналізу даних, а також розробці системи моніторингу та контролю за виконанням бюджету.

Покращення облікових процедур з обліку процесів виконання бюджету в Ліснохлібичинському ліцеї можна досягти шляхом впровадження системних заходів, які підвищать прозорість, точність та ефективність фінансового управління.

1. Автоматизація облікових процесів. Впровадження спеціалізованого програмного забезпечення для бухгалтерського обліку та управління бюджетом дозволить зменшити кількість ручних помилок і збільшити оперативність обробки фінансової інформації. Програмне забезпечення може включати функції для планування бюджету, обліку витрат та доходів, звітування та аналізу фінансових даних.

2. Регулярні внутрішні аудити. Проведення регулярних внутрішніх аудитів дозволить вчасно виявляти та виправляти помилки, а також забезпечить відповідність фінансових операцій встановленим політикам і процедурам. Це також допоможе виявити можливі випадки шахрайства або нецільового використання коштів.

3. Встановлення чітких процедур і регламентів. Розробка та впровадження чітких процедур і регламентів для обліку та звітування допоможе забезпечити систематичний підхід до виконання бюджетних операцій. Це включає в себе процедури затвердження витрат, ведення документації, звітування про витрати та доходи.

4. Підвищення кваліфікації персоналу. Організація регулярних тренінгів і семінарів для бухгалтерів та інших працівників, залучених до бюджетного процесу, допоможе підвищити їхню обізнаність щодо нових методів і стандартів бухгалтерського обліку. Це також забезпечить їхню здатність ефективно використовувати нове програмне забезпечення та інші інструменти.

5. Впровадження системи контролю за виконанням бюджету. Встановлення системи контролю, яка включає регулярний моніторинг та звітування про виконання бюджету, дозволить відстежувати витрати та доходи в режимі реального часу. Це допоможе забезпечити своєчасне виявлення відхилень від запланованого бюджету та вжиття коригувальних заходів.

6. Прозорість та підзвітність. Запровадження практик прозорості та підзвітності, таких як публічне звітування про виконання бюджету, дозволить зміцнити довіру з боку громади та забезпечити більшу підзвітність керівництва ліцею за використання бюджетних коштів.

7. Використання зовнішнього аудиту. Регулярне залучення незалежних аудиторів для перевірки фінансової діяльності ліцею допоможе забезпечити об'єктивну оцінку стану бухгалтерського обліку та виконання бюджету. Рекомендації зовнішніх аудиторів можуть бути використані для подальшого вдосконалення облікових процедур.

8. Створення комітету з фінансового нагляду. Формування спеціального комітету, відповідального за фінансовий нагляд і контроль за виконанням бюджету, допоможе централізувати управління фінансовими процесами та підвищити відповідальність за фінансові рішення.

Впровадження цих заходів допоможе покращити облікові процедури, забезпечить ефективне управління бюджетом і підвищить фінансову прозорість Ліснохлібичинського ліцею.

3.2. Методика аналізу і контролю за виконанням бюджету освітнього закладу

Внутрішній контроль в управлінні навчальними закладами набуває особливого значення в контексті сучасних викликів і вимог до ефективного використання ресурсів. Проблеми, пов'язані з ефективністю та раціональністю витрат, є актуальними як для державних навчальних закладів загалом, так і для Ліснохлібичинського ліцею.

У контексті управління коштами та ресурсами, впровадження системи внутрішнього контролю набуває першочергового значення. Внутрішній контроль, згідно з Бюджетним кодексом України, має спрямовуватися на забезпечення дотримання законності та ефективності використання бюджетних коштів, а також на досягнення встановлених цілей і завдань. Для коледжу це означає ефективне використання фінансових ресурсів, дотримання нормативно-правових актів, а також забезпечення незалежності та достовірності інформації.

Основні завдання внутрішнього контролю ліцею полягають у здійсненні контролю за економним та цілеспрямованим використанням фінансових ресурсів, збереженні активів та запобіганні безгосподарності. Це означає встановлення системи відповідальності та розподілу повноважень, зокрема між управлінцями різних рівнів та працівниками, а також забезпечення об'єктивності та законності у всіх операціях [36].

Побудова внутрішнього контролю базується на принципах законності, об'єктивності, відповідальності та розподілу повноважень, методичній єдності, збалансованості та відкритості. Ці принципи спрямовані на створення

ефективної системи управління, яка б забезпечувала оптимальне використання ресурсів та мінімізувала ризики.

Згідно зі статтею 26 Бюджетного кодексу України, внутрішній контроль - це неодноразова подія, а постійний процес управління, який охоплює усі аспекти діяльності навчального закладу. Такий підхід дозволяє вчасно виявляти та аналізувати ризики для діяльності коледжу та приймати відповідні заходи для їх попередження або обмеження.

Оцінка якості внутрішнього контролю може бути проведена за такими критеріями:

1. Ефективність та економічність - досягнення найкращих результатів за конкретно визначеними або мінімальними обсягами матеріальних та фінансових ресурсів.

2. Результативність - оцінка ступеня досягнення цілей внутрішнього контролю та відповідності очікуваних результатів до отриманих.

3. Законність - відповідність всіх аспектів діяльності закладу вимогам законодавства.

Для оцінки ефективності внутрішнього контролю у закладі освіти пропонується використовувати показники, які наведені в таблиці 3.2.

Впровадження системи внутрішнього контролю в Ліснохлібичинському ліцеї сприятиме раціональному використанню фінансових ресурсів, швидкій реакції на появу або загрозу незаконних дій, а також поліпшенню системи управління та прозорості прийняття рішень.

Важливо зазначити, що внутрішній контроль у фінансовій системі управління закладом освіти допомагає адміністрації керувати, проте він не може і не повинен замінити керівників та управлінців.

Показники оцінки внутрішнього контролю

Показник	Порядок розрахунку
Коефіцієнт відшкодування порушень до бюджету	Відношення суми відшкодування фінансових ресурсів закладом вищої освіти за результатами державного фінансового аудиту, до загальної суми порушень, виявлених/попереджених заходами внутрішнього контролю
Коефіцієнт не виявлення порушень	Відношення кількості порушень у закладі вищої освіти, виявлених/попереджених заходами внутрішнього контролю, до кількості порушень, виявлених Держаудитслужбою під час проведення ревізії (інспектування, аудиту) фінансово-господарського стану вищого навчального закладу

Джерело: [37]

Аналізуючи роль внутрішнього контролю в системі управління Ліснохлібичинським ліцеєм, можна зрозуміти, що його функції включають:

- Збереження матеріальних ресурсів та оптимізація їх використання.
- Забезпечення адекватності та ефективності управлінських рішень.
- Дотримання чинного законодавства та виявлення порушень.
- Забезпечення достатньої точності, актуальності та конфіденційності інформації для управлінських рішень.
- Захист конфіденційної інформації.

У Ліснохлібичинському ліцеї вживаються ефективні заходи внутрішнього контролю, спрямовані на прийнятний рівень ризику.

Ці заходи включають [38]:

- Авторизацію та підтвердження операцій через відповідні процедури.
- Розподіл обов'язків та повноважень для зменшення ризику помилок або втрат.
- Контроль доступу до ресурсів і рахунків, з відповідною відповідальністю за їх збереження та використання.
- Перевірку точності операцій та звірку облікових даних.
- Оцінку ефективності закладу та його працівників.
- Систематичний нагляд за роботою персоналу.

- Дотримання інших правил та процедур, визначених внутрішніми документами.

Ці заходи спрямовані на забезпечення ефективного функціонування та виконання місії коледжу, забезпечуючи відповідність законодавству та ефективне використання ресурсів.

Україна, як країна з розвиваючою економікою, стикається з рядом викликів у сфері освіти, особливо в управлінні навчальними закладами. З розвитком економічних реалій у цій країні, внутрішній контроль стає ключовим інструментом управління освітніми закладами. Ефективна система внутрішнього контролю в таких установах, як Ліснохлібичинський ліцей, має потенціал запобігти неефективному використанню ресурсів та зменшити ризик фінансових порушень під час аудиту фінансово-господарської діяльності.

Внутрішній контроль у навчальних закладах є постійним управлінським процесом, який охоплює всі операції кожного структурного підрозділу, спрямований на виявлення та аналіз ризиків їх діяльності з метою їх запобігання, уникнення чи обмеження.

Важливо пам'ятати, що внутрішній контроль має бути інтегрований з операційними процесами, а не просто накладатися на них. Він повинен діяти систематично, запобігаючи будь-які пробіли та відхилення, а не реагувати лише на події. Успіх у створенні ефективної системи внутрішнього контролю залежить від кожного працівника закладу, а не лише від встановлених процедур. Таким чином, активна участь керівництва навчального закладу є ключовою для формування дієвої системи внутрішнього контролю.

Завдяки цим заходам, Ліснохлібичинський ліцей може ефективно керувати своєю діяльністю, забезпечуючи оптимальне використання ресурсів та дотримання нормативно-правових вимог, що сприяє його стабільному розвитку в умовах сучасного економічного середовища.

Ефективність діяльності бюджетних установ, зокрема навчальних закладів, значно залежить від правильного та розумного управління їхніми активами. В сучасному світі, де знання та ресурси є ключовими елементами

розвитку, навчальні заклади потребують ефективного керування своїми активами для забезпечення належної якості освіти.

Основними видами активів навчального закладу є фінансові та нефінансові активи. Фінансові активи включають фінансові ресурси, які школа використовує для фінансування своєї діяльності. Нефінансові активи, з іншого боку, складаються з матеріальних ресурсів, таких як обладнання, будівлі, меблі та інше майно.

Аналіз активів навчального закладу проходить у декілька етапів, кожен з яких має свої цілі та методи.

1. Аналіз стану активів: На першому етапі проводиться аналіз стану активів, включаючи динаміку руху оборотних та нефінансових активів. Застосовуються такі показники, як коефіцієнт мобільності майна, що визначає відношення суми оборотних активів до суми активів. Важливо також розрахувати коефіцієнт мобільності оборотних активів, що покаже, наскільки гнучкими є активи навчального закладу.

2. Аналіз потенціалу установи: Цей етап зосереджується на розрахунку таких показників, як частка активів у загальній вартості майна, частка основних засобів у вартості майна, а також коефіцієнт зносу активів. Це допомагає визначити, наскільки ефективно навчальний заклад використовує свої ресурси і як довго вони можуть прослужити.

3. Аналіз динаміки оборотних коштів:

Цей етап передбачає дослідження змін у структурі та динаміці активів навчального закладу. Особливо важливим є визначення найбільш пріоритетних напрямків використання коштів, щоб забезпечити ефективне використання обмежених ресурсів.

У процесі по статейного структурно-динамічного аналізу досліджуються зміни питомої ваги в розрізі груп активів, з метою оптимізації витрат та забезпечення ефективного виконання запланованого бюджету.

Звітні данні для розрахунків у додатку (див. Додаток А,Б,В, Г).

Таким чином, ефективний аналіз активів є ключовим елементом забезпечення успішної діяльності навчального закладу. Правильне управління активами дозволяє підвищити якість освіти, забезпечити фінансову стабільність та ефективно використовувати доступні ресурси.

Таблиця 3.4

Аналіз структури нефінансових активів у 2022-2023 рр., тис. грн.

Показник	Залишок нефінансових		Питома вага (%) у		Зміни	
	2022 р.	2023 р.	2022 р.	2023 р.	в абсолютних величинах	Питомої ваги
1. Основні засоби	29473,45	28570,34	97,39	95,09	-903,11	-2,30
Запаси	790,35	1480,61	2,61	4,92	690,26	2,31
Всього	30263,0	30050,95	100	100	х	х

У 2023 році порівняно з 2022 роком спостерігається зменшення залишків основних засобів на 903,11 тис. грн (на 2,30%), тоді як залишки запасів збільшилися на 690,26 тис. грн (на 2,31%). Незважаючи на ці зміни, загальна сума нефінансових активів залишилася майже незмінною.

Запаси є одним з ключових активів бюджетної установи, відіграючи важливу роль у її діяльності. Для аналізу запасів бюджетної установи використовують фінансову звітність, баланс та інші первинні документи.

Перш за все, бюджетна установа має визначити оптимальну структуру постачання та можливості фінансування. Потребу в запасах установа розраховує за формулою:

(3.1)

$$P_z = P_g + P_e + P_r + P_{zk} - Z_p$$

P_z – це загальна потреба, що охоплює всі аспекти діяльності.

P_g – потреба, яка виникає для забезпечення господарської діяльності установи.

P_e – потреба для проведення експериментальних та дослідницьких робіт.

P_r – потреба, необхідна для виконання ремонтів.

P_{zk} – нормативні залишки на кінець аналізованого періоду.

Z_p – запас, що був на початку аналізованого періоду.

Аналіз запасів бюджетної установи базується на доступності, достовірності та важливості джерел інформації. Баланс дозволяє оцінити зміни в структурі активів, тенденції в запасах і порівняти ці показники з фінансовим станом організації.

Потребу в зовнішніх поставках матеріалів визначають як різницю між загальною потребою та внутрішніми ресурсами.

Джерелами інформації щодо потреби в запасах є бухгалтерські документи, зокрема форма №1 «Баланс», яка містить:

- Власні оборотні кошти — це різниця між власним капіталом і нефінансовими активами (I розділ Пасиву – I розділ Активу). В 2020 році ця сума склала 33,482 грн.

- Довгострокові джерела фінансування — це попередня сума плюс довгострокові зобов'язання (з II розділу Пасиву). В 2020 році довгострокові джерела фінансування склали 33,482 грн.

- Джерела формування запасів — сума довгострокових джерел і поточних зобов'язань (II розділ Пасиву без довгострокових зобов'язань та кредитів). Загальна сума джерел формування запасів в 2020 році склала 33,482 грн.

Загальну структуру активів показує коефіцієнт, який визначає співвідношення оборотних і нефінансових активів. Він розраховується за допомогою формули:

(3.2)

$$K = \frac{\text{оборотні активи}}{\text{Необоротні активи}}$$

Для уточнення загального огляду змін в структурі активів за кожним додатковим елементом активів можна скласти таблиці. Для обчислення абсолютних величин запасів на початок і кінець року установа використовує дані з відповідних рядків балансу, табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Аналіз структури запасів у 2022-2023 рр, тис. грн.

Показник	Запаси		Питома вага (%)		Зміни	
	2022 р.	2023 р.	2022 р.	2023 р.	в абсолютних величинах	Питомої ваги
Матеріали і продукти харчування	642,04	1332,30	81,24	90,00	690,26	8,76
Малоцінні та швидкозношувани предмети	148,31	148,31	18,76	10,00	-	-8,76
Разом запасів	790,35	1480,61	100	100	690,26	-

У 2023 році загальна величина запасів суттєво зросла порівняно з 2022 роком, збільшившись на 690,26 одиниць. Основне збільшення відбулося за рахунок зростання запасів матеріалів і продуктів харчування, які підвищили свою абсолютну величину на 690,26 одиниць і питому вагу з 81,24% до 90,00%. Водночас, запаси малоцінних та швидкозношуваних предметів залишилися без змін в абсолютних величинах, проте їх питома вага зменшилася на 8,76% через загальне зростання запасів.

Таким чином, підприємство збалансувало свої запаси, збільшуючи запаси малоцінних та швидкозношуваних предметів і зменшуючи запаси матеріалів і продуктів харчування, підтримуючи загальну величину запасів на стабільному рівні.

Один з ключових аспектів ефективного управління фінансами підприємства - це аналіз руху грошових коштів. Цей процес дозволяє не лише відстежувати динаміку грошових потоків, а й аналізувати відхилення від планових показників, що є важливим для прийняття обґрунтованих фінансових рішень.

У таблиці 3.5 подано детальний аналіз руху грошових коштів підприємства протягом року. Вона відображає не лише загальну динаміку грошових потоків, а й суми відхилень від планових показників. При цьому

особлива увага приділяється операціям щодо руху коштів на рахунках та в касі підприємства, а також їх списанню.

Таблиця 3.5

Структурна динаміка грошових коштів бухгалтерії у 2022-2023рр., тис.
грн.

Показник	Запаси		Питома вага (%)		Зміни	
	2022 р.	2023 р.	2022 р.	2023 р.	в абсолютних величинах	Питомої ваги
Валюта балансу	11507,91	14672,42	100	100	3164,51	x
Рахунки в казначействі спеціального фонду	2249,89	4395,84	19,6	30,0	2145,95	10,4

В аналізі фінансового стану підприємства за звітний період спостерігається суттєве збільшення абсолютної величини валюти балансу, що свідчить про зростання активів підприємства. Ці зміни вказують на загальне покращення фінансового стану підприємства.

Рахунки в казначействі спеціального фонду також зросли значно. Це позитивний показник, який свідчить про підвищення ліквідності підприємства та можливість здійснення спеціальних фінансових операцій. Питома вага рахунків у казначействі спеціального фонду у загальній величині активів збільшилася з 19,6% на початок року до 30,0% на кінець року, що вказує на збільшення впливу цих рахунків на загальний баланс підприємства.

У цілому, зміни у фінансових показниках свідчать про покращення фінансового стану та ліквідності підприємства, що є позитивним сигналом для його діяльності.

Аналіз у розрізі джерел майна є ключовим інструментом для розуміння фінансового стану установи та її перспектив розвитку. Він базується на бухгалтерському балансі, що містить дані про активи та пасиви установи.

Аналіз пасивів установи за балансом 2019-2020 років допомагає виявити зміни у фінансовій структурі організації, зокрема в обсягах власного та

позикового капіталу, а також у співвідношенні боргів з активами. Це дозволяє оцінити фінансову стабільність установи та її здатність виконувати зобов'язання.

Дослідження причин змін у складі майна та джерел його утворення вказує на ефективність управління фінансовими ресурсами та може виявити потенційні проблеми або можливості для покращення фінансового становища установи.

Таблиця 3.6

Аналіз динаміки пасивів за 2022-2023 рр.

Показник	2022	2023	Питома вага (%) у загальній величині пасивів		Відхилення
			2022	2023	2023-2022
Внесений капітал	55547,78	57612,58	182,00	184,0	2064,8
Фінансовий результат	-25135,82	-26407,14	-29,34	-17,54	-1271,34
Інші поточні зобов'язання	16,48	22,80	0,05	0,07	6,32
Всього	30428,44	31228,24	100	100	x

Загальний висновок щодо таблиці: фінансовий стан підприємства за період від початку до кінця року змінився позитивно. Внесений капітал зріс, що свідчить про залучення нових інвестицій або реінвестування прибутку. Фінансовий результат показав зменшення збитків, що може бути результатом покращення операційної ефективності. Різке скорочення інших поточних зобов'язань говорить про зниження фінансових зобов'язань або покращення здатності підприємства виконувати свої короткострокові обов'язки. Збільшення доходів майбутніх періодів показує, що компанія має плани щодо отримання прибутку в майбутньому. Загалом, баланс підприємства став більш стійким, а питома вага кожного показника у загальній величині пасивів змінилася, що говорить про зміни у структурі фінансування та витрат.

Розраховані показники стійкості представлені в таблиці 3.7

Таблиця 3.7

Показники стійкості коледжу у 2022-2023рр.

Показники	Рік
-----------	-----

	2022	2023	відхилення
Коефіцієнт автономії	0,82	0,93	0,11
Коефіцієнт обороту власного капіталу	0,34	0,42	0,08
Коефіцієнт загальної заборгованості	0,28	0,004	-0,276
Коефіцієнт реальної власності основних засобів	0,796	0,68	-0,12
Коефіцієнт зростання валюти балансу		1,21	27,5

Протягом аналізованого періоду фінансовий стан установи має ряд характерних особливостей, які дозволяють зробити висновок про її залежність від бюджетного фінансування та власних надходжень від надання послуг. Загалом, доходи, отримані із бюджету та власні надходження від надання послуг, забезпечують функціонування установи на належному рівні. Однак існує кілька ключових показників, які свідчать про стан та перспективи розвитку цієї організації.

Перш за все, необхідно відзначити позитивну тенденцію до зростання рівня бюджетного фінансування, яка забезпечує можливість установі продовжувати свою діяльність. Водночас це свідчить про залежність від зовнішніх джерел фінансування та необхідність пошуку додаткових шляхів забезпечення стійкості та незалежності установи.

Також варто звернути увагу на позитивну тенденцію показника оборотності капіталу, який зріс на 0,08. Цей приріст свідчить про покращення ефективності використання наявних ресурсів, що є важливим фактором для стабільного фінансового стану установи.

Розрахунки також показують значне зниження коефіцієнта заборгованості, що є позитивним результатом спадіння поточних зобов'язань установи. Цей факт свідчить про покращення її фінансового стану та підвищення здатності до виконання взятих зобов'язань.

Однак, з іншого боку, аналіз балансу щодо дебіторської заборгованості вказує на її значне зростання у 2023 році - з 9631 гривні до 28209 гривні, що є негативним фактором. Незважаючи на це, ці суми можуть бути незначними для проведення аналітичного дослідження, але вимагають уваги керівництва для вирішення даної проблеми та запобігання можливим фінансовим ризикам.

У контексті перспектив розвитку установи, керівництву слід звернути увагу на розширення матеріально-технічної бази установи та оновлення її основних фондів. Ці заходи сприятимуть підвищенню ефективності роботи та забезпеченню стабільного функціонування в майбутньому.

На завершення, фінансовий стан установи, на момент аналізу, є відносно стабільним, проте залежність від бюджетного фінансування викликає необхідність посилення власної фінансової незалежності. Для подальшого зростання та розвитку організації необхідно забезпечити покращення ефективності використання ресурсів та стратегічне планування щодо модернізації інфраструктури.

Кошторис - це основний фінансовий документ, який слугує основою для планування та контролю видатків в установі. Він містить заплановані доходи та видатки протягом року або іншого періоду, забезпечуючи чітку картину фінансового стану установи та напрямків витрат.

Однією з ключових функцій кошторису є формування видатків відповідно до бюджетних асигнувань. У процесі виконання кошторису бюджетні кошти перераховуються фізичним та юридичним особам, а також використовуються для задоволення потреб установи згідно з прийнятими нормами видатків. Таким чином, кошторис допомагає організації ефективно розподіляти свої фінансові ресурси.

Аналіз кошторису є важливим інструментом для оцінки цілеспрямованості та доцільності запланованих доходів та видатків. Він надає можливість розглянути динаміку запланованих видатків у розрізі статей, що дозволяє розкрити сутність витрат та визначити основні напрямки витрачання коштів.

Детальний аналіз динаміки видатків за окремими статтями дозволяє виявити можливості скорочення витрат за рахунок ефективного використання бюджетних асигнувань. Водночас, важливо зберігати баланс між скороченням видатків та забезпеченням безперебійної діяльності установи без втрати якості послуг.

Динаміка показників кошторису по здійснених видатках за 2022-2023 роки відображена у відповідній таблиці (табл. 3.8). Ці дані можуть бути використані для вивчення тенденцій витрат та прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо оптимізації фінансової діяльності установи.

Таблиця 3.8

Показники виконання кошторису по видатках за 2022-2023 роки

Заплановані видатки та статтявитрат	Рік				Абсолютне відхилення (тис. грн.)	Відносне відхилення (%)
	2022		2023			
	грн	відсотки структури	грн	відсотки структури		
Видатки заплановані	10677026	х	9165430	х	-1511596	х
Видатки проведені, у т.ч. :	10677026	100	9161350	100	-1515676	0
Оплата праці	4722500	44,23	6543200	71,42	1820700	27,19
Нарахування на оплату праці	1039195	9,73	1427000	15,58	387805	5,84
Використання товарів і послуг	465547	4,36	382320	4,17	-83227	-0,19
Видатки на комунальні послуги	586600	5,49	709000	7,74	122400	2,24
Соціальне забезпечення та стипендія	3836886	35,94	53910	0,59	-3782976	-35,35
Інші поточні видатки	26298	0,25	50000	0,55	23702	0,30

Порівнюючи заплановані видатки на 2022 та 2023 роки, можна зробити висновок, що в загальному відбулося зменшення витрат. Загальні заплановані видатки скоротилися на 1,511,596 тис. грн. Видатки, які були фактично проведені, також скоротилися на 1,515,676 тис. грн, що призвело до зменшення витрат на 0% відносно від запланованих. Однак, спостерігається значне збільшення частки витрат на оплату праці та нарахувань на оплату праці (на 27,19% та 5,84% відповідно), що свідчить про пріоритет цих статей витрат. Водночас, витрати на соціальне забезпечення та стипендії значно скоротилися (на 35,35%), що може вказувати на зменшення соціальних видатків. Важливо також зазначити, що витрати на комунальні послуги та інші поточні видатки дещо зросли, що може бути обумовлено різними чинниками, такими як підвищення цін або зміна потреб. Загалом, спостерігаються зміни у структурі видатків між цими роками, що може свідчити про зміну пріоритетів або необхідність адаптації до нових умов.

Реальне фінансове положення навчального закладу є ключовим фактором для забезпечення його ефективної діяльності та стабільності. Для того, щоб оцінити таке положення, важливо провести структурно-динамічний та параметричний аналіз. Ці методи аналізу дозволяють отримати повний огляд фінансових операцій установи та визначити їх ефективність, а також стабільність у виконанні кошторису.

Джерелами інформації для такого аналізу є первинні бухгалтерські документи та фінансова звітність, яку складає навчальний заклад. Ці дані дозволяють відслідкувати джерела фінансування, витрачання коштів та їх необхідний обсяг. Аналіз також допомагає зрозуміти, наскільки фінансова діяльність навчального закладу відповідає плановим показникам.

Одним із важливих етапів аналізу є співставлення касових та фактичних видатків. Касові видатки відображають рух грошових коштів, які надаються установі, тоді як фактичні видатки показують їх освоєння. Ідеальним є збіг цих показників, оскільки це свідчить про своєчасне фінансування та ефективне використання коштів.

Проте, на практиці збіг касових і фактичних видатків рідко досягається. Це пов'язано з тим, що не всі операції з надходження або витрачання коштів проходять одночасно або в межах одного розрахункового періоду. Причини можуть включати специфіку бюджетних установ, а також особливості банківської діяльності.

Для визначення можливості забезпечення сплати видатків за рахунок власних коштів навчального закладу, використовують розрахунок коефіцієнта, який базується на даних статистичної звітності форми «Баланс». Такий розрахунок надає цінну інформацію про фінансову стійкість установи.

Важливим є також факторний та перспективний аналіз показників діяльності навчального закладу. Вони дають змогу визначити джерела надходжень та витрачання коштів, резерви та відхилення від запланованих показників.

Аналіз виконання кошторисних призначень Ліснохлібичинського ліцею у сфері використання енергетичних ресурсів та інших комунальних послуг показує, що ці витрати займають друге місце після витрат на оплату праці. Розглядаючи їх у динаміці, необхідно скласти аналітичну таблицю, яка відобразить зміни видатків протягом певного періоду.

Таким чином, структурно-динамічний та параметричний аналіз є ключовими інструментами для оцінки фінансового стану навчального закладу. Вони допомагають виявити проблеми та можливості, що сприяють ефективному управлінню фінансовими ресурсами.

Таблиця 3.10

Видатки на оплату енергоносіїв за 2021-2023рр.

Стаття витрат із оплати комунальних послуг	Рік			Абсолютне відхилення (тис. грн.)	
	2021	2022	2023	2021 до 2022	2022 до 2023
Теплопостачання	410000	454000	442708	44000	-11292
Водопостачання та водовідведення	35000	35000	20824	0	-14176
Електроенергія	141600	220000	128706	78400	-91294
Разом	586600	709000	592238	122400	-116762

Висновок: З таблиці витрат на оплату комунальних послуг за періоди 2021, 2022 та 2023 років видно, що в порівнянні з 2021 роком відбулося зростання витрат на 122400 тис. грн у 2019 році. Проте, у 2022 році відбулося зниження витрат на 116762 тис. грн у порівнянні з 2023 роком. Ці зміни здебільшого відбулися за рахунок коливань витрат на електроенергію та теплопостачання. Найбільше абсолютне відхилення спостерігається у витратах на електроенергію, які збільшилися на 78400 тис. грн у 2023 році, але знизилися на 91294 тис. грн у 2022 році порівняно з попереднім роком.

3.3. Заходи для підвищення ефективності проведення державного фінансового контролю Ліснохлібичинського ліцею

Реформування системи державного фінансового контролю є важливим стратегічним завданням, яке визначено низкою урядових документів і узгоджується з міжнародними угодами та стандартами. Ця ініціатива спрямована на підвищення прозорості, ефективності та результативності управління державними фінансами, що є фундаментальним аспектом успішного розвитку країни.

Одним із ключових документів, що визначає напрямок реформ, є середньостроковий план пріоритетних дій Уряду до 2020 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України №275 від 3 квітня 2017 року. Цей план висвітлює стратегічні цілі та пріоритети, серед яких виділено покращення системи державного фінансового контролю.

Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України №142 від 8 лютого 2017 року, також підтверджує необхідність реформування системи фінансового контролю. Цей документ визначає основні напрямки удосконалення, зокрема розробку єдиної методики оцінки діяльності органів контролю, стандартизацію звітності та впровадження міжнародних стандартів.

Важливий орієнтир для реформування системи державного фінансового контролю також надає Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Стаття 346 Угоди підкреслює важливість співробітництва в галузі управління державними фінансами, базуючись на міжнародних стандартах та принципах прозорості, підзвітності, ефективності та економності.

Для поліпшення системи оцінки ефективності діяльності органів внутрішнього державного фінансового контролю необхідно запровадити низку заходів. По-перше, необхідно розробити єдину методику оцінки діяльності, яка містить типові критерії та показники, що мають об'єктивні значення та підтвержені емпіричним шляхом. По-друге, необхідно визначити нормативні показники для критеріїв, що допоможе встановити межі ефективності та ідентифікувати проблеми. По-третє, потрібно розробити єдині стандарти

ведення необхідної звітності, щоб забезпечити структуровану та прозору інформацію про діяльність органів контролю.

Реформування системи державного фінансового контролю сприятиме підвищенню ефективності управління фінансовими ресурсами, забезпечить стабільний розвиток країни та зміцнить довіру до органів влади.

Таблиця 3.11

Групи показників ефективності діяльності органів внутрішнього фінансового контролю

Група показників ефективності	Що характеризує
Кількісні показники	Число проведених перевірок, виявлених порушень, вжитих заходів стягнення, тощо.
Якісні показники	Рівень попередження порушень, якість проведених перевірок, дотримання законодавства, рівень кваліфікації працівників, тощо.
Економічні показники	Сума запобіглих втрат, економія бюджетних коштів, зниження дебіторської заборгованості, тощо.
Інші показники	Рівень задоволеності керівництва суб'єкта господарювання діяльністю органу внутрішнього фінансового контролю, рівень інформованості про діяльність органу, тощо.

Ефективність діяльності органу внутрішнього державного фінансового контролю є важливим показником, який демонструє здатність цього органу забезпечувати належний контроль над витратами та дотриманням бюджетних зобов'язань. Система оцінки ефективності, розроблена на основі зазначених критеріїв, дозволяє всебічно оцінити роботу цього органу та забезпечити прозорість і відповідальність перед суспільством.

Одним із ключових аспектів оцінки ефективності є інтенсивність діяльності. Вона визначається ступенем завантаженості органу фінансового контролю, а також систематичністю і масштабністю контрольної діяльності. Обсяг перевічених засобів та коштів бюджету на закупівлі, кількість перевічених об'єктів контролю та контрольних заходів, а також штатна чисельність інспекторського складу є важливими показниками, які дають уявлення про те, наскільки інтенсивно працює орган контролю.

Другим аспектом є результативність діяльності, яка вимірюється ступенем повноти реалізації повноважень у встановленій сфері, а також впливом

контролю на стан контрольованої сфери. Кількість проведених контрольних заходів, за результатами яких виявлено порушення, а також кількість заходів, за результатами яких прийняті заходи примусу, є ключовими індикаторами результативності. Крім того, важливим показником є відомості про виконання заходів примусу, включаючи суми сплачених штрафів та обсяг відшкодованих коштів.

Перелік виконуваних контрольним органом функцій з доказами цього виконання, а також відомості про кількість поданих скарг та позовів є важливими для оцінки прозорості та відповідальності діяльності органу. Наявність таких даних дозволяє визначити, чи функціонує орган внутрішнього державного фінансового контролю ефективно, відкрито та чесно.

Отримання інформації з різних джерел, зокрема від адміністратора одержувача бюджетних коштів і уповноваженого суду, є необхідним для всебічного аналізу діяльності органу. Такий підхід сприяє об'єктивній оцінці та допомагає виявити сфери, які потребують удосконалення.

Таким чином, розроблена система оцінки ефективності діяльності органу внутрішнього державного фінансового контролю є важливим інструментом для забезпечення його прозорості, відповідальності та ефективності. Вона допомагає визначити сильні та слабкі сторони діяльності органу, сприяючи подальшому підвищенню якості його роботи та забезпеченню належного контролю за витратами державних коштів.

Державний фінансовий контроль є ключовим інструментом для забезпечення належного надходження коштів до державного бюджету та їх ефективного використання, а також для боротьби зі злочинами у сфері фінансових відносин. Для України є надзвичайно важливо дослідити зарубіжний досвід організації державного фінансового контролю та застосувати найкращі практики у власній країні. Одним із прикладів ефективної системи контролю є досвід Франції, яка має схожі до України територіальні та адміністративні параметри.

У Франції підрозділи внутрішнього аудиту в державних органах сконцентровані на оцінці якості виконання адміністративних функцій та завдань органів влади. Вони проводять внутрішні інспекції та різноманітні види аудиту, включаючи аудит відповідності, фінансовий аудит, ІТ-аудит тощо. Впровадження таких методів в Україні може суттєво покращити контроль за використанням бюджетних коштів.

Важливим аспектом ефективності фінансового аудиту в Україні є партнерство між ревізорами та розпорядниками бюджетних коштів. Ревізори мають надавати оперативну допомогу розпорядникам у правильності застосування нормативно-правових актів, тим самим підвищуючи якість контролю та ефективність використання державних ресурсів.

Водночас, існує ряд проблем у сфері державного фінансового контролю на регіональному рівні. Серед них варто виділити неоднаковий підхід до перевірок різних установ, недостатню увагу до виявлення та ліквідації схем розкрадання коштів, недостатню відповідальність посадових осіб за дотримання законності та ефективне використання бюджетних ресурсів. Унаслідок порушення норм законодавства держава втрачає значні кошти.

Для покращення ситуації необхідно посилити внутрішній контроль з боку керівництва установи, підвищити відповідальність керівників різних рівнів розподілу бюджетних коштів і регулярно проводити консультації з Державної аудиторської служби України.

Питання вдосконалення попереднього контролю в Україні є першочерговим завданням для забезпечення ефективного використання бюджетних коштів та запобігання порушенням та зловживанням у бюджетній сфері. Значний вплив на здійснення ефективного фінансового контролю мають професіоналізм та компетентність перевіряючих осіб. Вивчення та запозичення досвіду Польщі щодо підготовки державних аудиторів може суттєво покращити систему контролю в Україні.

У Польщі служби внутрішнього аудиту працюють у всіх організаціях та підприємствах державної адміністрації. Вони є самостійними та підпорядковані

вищому керівництву. Щоб стати внутрішнім аудитором у державній адміністрації, працівникові необхідно пройти навчання, скласти іспити в польському відділенні ПА Global та отримати один із сертифікатів: Certified Internal Auditor (CIA), Certified Financial Services Auditor (CFSA), або Chartered Financial Analyst (CFA). Це навчання є платним, і майбутні внутрішні аудитори, навіть для державного та муніципального секторів, навчаються та отримують сертифікати за власний кошт.

Цей польський досвід підготовки державних аудиторів може бути корисним для України, оскільки забезпечує високий рівень професіоналізму аудиторів і сприяє створенню незалежної системи внутрішнього контролю. Запровадження сертифікації внутрішніх аудиторів у державному секторі України допоможе підвищити їх компетентність і відповідальність за результати своєї роботи.

Водночас, варто звернути увагу на досвід США, де аудиторська діяльність набула великої популярності. У США працюють підрозділи зовнішнього і внутрішнього аудиту на різних ланках управління, часто залучаються сторонні аудиторські послуги, особливо для цілей фінансового аудиту.

Спільним у функціонуванні системи державного фінансового контролю та аудиту в Україні та США є прагнення до прозорості у висвітленні результатів проведених аудитів та співпраця з правоохоронними органами у разі виявлення ознак шахрайства, зловживань чи безхазяйності. Ці принципи повинні залишатися основою для подальшого вдосконалення системи фінансового контролю в Україні.

Україна може значно вдосконалити свою систему фінансового контролю, використовуючи позитивні аспекти досвіду інших країн, таких як США та Польща. Одним із важливих кроків у цьому напрямку є впровадження єдиних стандартів аудиту та внутрішнього контролю, що вже застосовуються в США та інших країнах. Це так звані Жовта, Зелена та Червона книги, які встановлюють обов'язкові стандарти аудиту та контролю для різних рівнів уряду.

Впровадження таких стандартів в Україні дозволить забезпечити єдиний підхід до проведення аудитів, що підвищить якість і прозорість процесу контролю. Крім того, підвищення уваги до співпраці аудиторів з інспекторами та слідчими, як це робиться в США, може допомогти ефективніше розкривати складні схеми зловживань і махінацій, забезпечуючи більшу прозорість у фінансовій сфері.

Значну увагу також варто приділити безпеці управління інформаційними технологіями, включаючи регулярні IT-аудити. Це забезпечить безпеку даних і захист від кіберзагроз, що є важливим аспектом сучасного фінансового контролю.

Управління людським капіталом також є ключовим фактором ефективного фінансового контролю. Поширення практики залучення вузькоспеціалізованих фахівців при необхідності допоможе підвищити якість аудиторських послуг. Створення внутрішніх навчальних центрів для підвищення кваліфікації аудиторів сприятиме розвитку навичок вирішення проблем та критичного мислення, що є важливим у аудиторській діяльності.

Одним із головних показників успішності фінансового аудиту є не лише сума відшкодованих збитків, а й фінансовий ефект від впроваджених рекомендацій. Цей показник є важливим вимірником доданої вартості аудиторської діяльності.

Державний фінансовий аудит є одним із найкращих методів контролю за фінансовими ресурсами бюджетних установ. Перехід від ревізій до аудиту ефективності діяльності бюджетних установ дозволить забезпечити більш раціональне використання фінансових ресурсів. Необхідно активізувати роботу щодо формування дієвої системи державного внутрішнього контролю, яка сприятиме ефективному управлінню обмеженими ресурсами.

Крім того, важливо розробити рекомендації щодо пріоритетності використання методів контролю при здійсненні аудиту та інспектування фінансово-господарської діяльності бюджетних установ, а також визначити

можливий рівень ризиків під час здійснення аудиту фінансово-господарських операцій.

Прийняття рекомендацій та вимог до внутрішньогосподарського контролю з боку керівників бюджетних установ, підвищення професійного рівня державних аудиторів шляхом навчання, включаючи дистанційне, і висвітлення результатів контрольних заходів у засобах масової інформації сприятимуть прозорості та довірі до системи контролю.

Державний фінансовий контроль у навчальних закладах є надзвичайно важливим для забезпечення ефективного та прозорого використання державних коштів. У випадку Ліснохлібичинського ліцею, заходи з підвищення ефективності проведення такого контролю можуть сприяти покращенню якості освітніх послуг та забезпечити стабільний розвиток закладу. У цьому есе розглянемо кілька заходів, які можна застосувати для підвищення ефективності державного фінансового контролю.

1. Автоматизація обліку та звітності: Впровадження сучасних програмних рішень для автоматизації обліку та складання фінансових звітів дозволить більш швидко і точно контролювати витрати та надходження. Це також може знизити ризик людських помилок у фінансовій документації.

2. Незалежний аудит: Регулярний незалежний аудит фінансової діяльності ліцею дозволить отримати об'єктивну оцінку фінансового стану закладу. Аудиторські перевірки допоможуть виявити слабкі місця в системі контролю та запропонувати рекомендації для їх покращення.

3. Посилення прозорості: Забезпечення доступності фінансової інформації для батьків, вчителів та громадськості сприятиме підвищенню довіри до роботи ліцею. Відкритий доступ до звітів та планів фінансування допоможе іншим сторонам зрозуміти, як використовуються кошти закладу.

4. Підвищення кваліфікації персоналу: Регулярне навчання працівників фінансової служби та адміністрації ліцею сучасним методам управління фінансами допоможе підвищити ефективність роботи та знизити ризик неправильного використання коштів.

5. Внутрішній контроль: Впровадження ефективної системи внутрішнього контролю, яка включає процедури перевірки та нагляду за фінансовими операціями, дозволить вчасно виявляти і виправляти можливі порушення.

6. Залучення батьківської громади: Залучення батьків до процесу фінансового планування та контролю може сприяти більш ефективному використанню коштів, оскільки вони мають інтерес у покращенні освітнього середовища для своїх дітей.

Підвищення ефективності державного фінансового контролю в Ліснохлібичинському ліцеї вимагає комплексного підходу та взаємодії всіх зацікавлених сторін. Лише завдяки прозорості, відповідальності та професіоналізму можна забезпечити стабільний розвиток закладу та якісне навчання для учнів.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження можемо сформулювати наступні висновки та пропозиції:

1. Визначення суті, функцій, класифікації, завдання та принципів контролю державних фінансів в сучасних умовах стає надзвичайно важливою складовою ефективного функціонування країни. Державні фінанси є ключовим елементом економічної системи, який відображає фінансові відносини держави з громадянами, підприємствами та іншими країнами. Основною функцією державних фінансів є забезпечення фінансової стабільності та економічного зростання країни. Класифікація державних фінансів включає в себе розділення на доходи та видатки державного бюджету, боргові зобов'язання, а також фінансову політику держави. Завдання контролю державних фінансів полягають у забезпеченні ефективного використання бюджетних коштів, попередженні корупції та недоінформованості, а також забезпеченні фінансової стійкості держави. Принципи контролю державних фінансів включають в себе прозорість, відповідальність, ефективність та незалежність контролюючих органів.

2. Визначення різновидів та прийомів здійснення контролю над фінансовою сферою держави є ключовим аспектом забезпечення ефективного функціонування фінансових систем. Серед основних різновидів контролю можна виокремити внутрішній та зовнішній контроль. Внутрішній контроль включає в себе систему внутрішнього фінансового контролю в установах та підприємствах державного сектору, механізми фінансового аудиту, а також внутрішній фінансовий контроль управлінських структур. Зовнішній контроль, у свою чергу, включає діяльність зовнішніх аудиторських установ, незалежних контрольних органів та міжнародних організацій, спрямовану на оцінку фінансової діяльності держави. Прийоми здійснення контролю включають в себе аналіз, моніторинг, аудит, ревізію, оцінку та регулювання фінансових процесів та операцій. Ці прийоми спрямовані на забезпечення високого рівня

фінансової дисципліни, ефективного управління ресурсами та запобігання фінансовим ризикам. Узгоджена робота різновидів та прийомів контролю дозволяє забезпечити ефективну функціонування фінансової системи держави та збереження її стабільності.

3. Аналіз основ організації системи державного фінансового контролю відіграє важливу роль у забезпеченні ефективного функціонування держави та стабільності її фінансової системи. Державний фінансовий контроль включає в себе комплекс заходів і процедур, спрямованих на забезпечення легітимності, ефективності та економічності використання бюджетних та інших фінансових ресурсів держави. Важливою складовою системи контролю є його організаційна структура, яка передбачає наявність спеціалізованих органів і установ, а також чітко визначених повноважень і процедур контролю за різними аспектами фінансової діяльності держави. Такий підхід дозволяє забезпечити ефективний нагляд за використанням публічних коштів та запобігти можливим фінансовим зловживанням.

4. Аналіз сутності та аспектів зовнішнього контролю в українській системі державного фінансового контролю відображає ключову роль зовнішніх органів та механізмів у забезпеченні об'єктивності, незалежності та ефективності фінансового контролю. Зовнішній контроль включає діяльність таких органів, як аудиторські та ревізійні установи, парламентський контроль, а також міжнародні фінансові інституції та організації, які проводять оцінку дотримання міжнародних стандартів та норм у сфері фінансів. Цей вид контролю спрямований на забезпечення прозорості та відкритості у фінансових процесах, запобігання корупції та неправомірних дій, а також на підвищення довіри як внутрішніх, так і зовнішніх учасників фінансового ринку до державних фінансових інституцій та органів влади.

5. Вивчення досвіду впровадження внутрішнього фінансового контролю в Україні є важливим кроком у покращенні ефективності та ефективності фінансового управління в країні. Цей процес передбачає аналіз зарубіжного досвіду та передових практик в галузі внутрішнього контролю, адаптацію їх до

національних реалій та потреб, а також інтеграцію найкращих підходів у систему управління фінансами держави. Наприклад, на основі вивчення європейського досвіду можна розробити ефективні механізми внутрішнього контролю, спрямовані на запобігання корупції та недобросовісному використанню бюджетних коштів, забезпечити прозорість та відповідальність у використанні фінансових ресурсів.

6. Механізми взаємодії Рахункової палати України в системі державного фінансового контролю є важливим елементом забезпечення ефективності та об'єктивності фінансового нагляду в країні. Рахункова палата виконує роль незалежного органу з контролю за використанням бюджетних коштів, проводячи фінансові аудити та ревізії в державних органах та установах. Її взаємодія з іншими суб'єктами системи контролю, такими як Кабінет Міністрів, Верховна Рада, Національний аудиторський комітет та інші контролюючі органи, забезпечує комплексний підхід до контролю за фінансовими ресурсами. Це сприяє уникненню дублювання функцій, забезпечує широке охоплення об'єктів контролю та підвищує ефективність заходів з боротьби з фінансовими порушеннями та корупцією.

7. Організація обліку процесів виконання бюджету відповідно до діючої нормативно-правової бази є ключовим аспектом ефективного управління фінансами держави. Вона передбачає впровадження системи бюджетного обліку та звітності, яка дотримується встановлених законодавством стандартів та процедур. Це включає в себе ретельний моніторинг доходів і витрат, ведення обліку бюджетних коштів на різних рівнях управління, а також підготовку звітності про фінансове становище держави.

8. Визначення методики аналізу і контролю за виконанням бюджету освітнього закладу є важливим завданням для забезпечення ефективного фінансового управління в освітній сфері. Це включає в себе розробку чітких і систематизованих процедур для моніторингу доходів та витрат, визначення ключових показників ефективності використання бюджетних коштів, а також встановлення механізмів внутрішнього контролю за їхнім використанням. Крім

того, необхідно враховувати специфіку діяльності освітнього закладу та його потреби при розробці методики, забезпечуючи гнучкість і адаптивність системи контролю до конкретних умов і завдань закладу.

9. Вивчення заходів для підвищення ефективності проведення державного фінансового контролю Ліснохлібичинського ліцею є важливим етапом у забезпеченні прозорості та ефективного використання бюджетних коштів у сфері освіти. Цей процес передбачає аналіз існуючих процедур контролю, ідентифікацію можливих слабких місць у фінансовому управлінні закладу, а також розробку та впровадження конкретних заходів щодо їх вдосконалення. До таких заходів можуть відноситись впровадження сучасних систем обліку та звітності, підвищення рівня фінансової грамотності працівників закладу, створення механізмів внутрішнього контролю за використанням бюджетних коштів, а також підвищення рівня взаємодії з контролюючими органами.

10. Рахункова палата України протягом 2018–2022 років провела значний обсяг контрольно-аналітичних та експертних заходів, загальна кількість яких становила 4962. Результати цих заходів свідчать про значні бюджетні порушення та неефективне використання коштів на загальну суму 106,1 млрд грн. Хоча суми виявлених порушень з роками зазнали коливання, загальна тенденція показує поступове зменшення обсягів неефективного використання коштів.

Значна частина виявлених порушень стосувалася незаконного використання коштів, включаючи їх нецільове використання. Ці порушення становили 10,1 млрд грн у 2018 році (47%) та 4,9 млрд грн у 2022 році (28%). При цьому неефективне використання коштів у 2018 році складало 11,4 млрд грн (53%), а в 2022 році зросло до 12,9 млрд грн (72%).

Результати аудиторських перевірок Рахункової палати підкреслюють, що більшість порушень має системний характер. Найбільше порушень було виявлено в сферах невірного використання коштів, порушення під час закупівель товарів, робіт і послуг, планування видатків без належних правових підстав, а також збитків внаслідок незаконних управлінських рішень.

Аналіз показав, що протягом розглянутого періоду сума витрат з порушенням бюджетного законодавства зменшувалася і досягла найнижчого рівня у 2022 році (4,9 млрд грн). Незважаючи на певні покращення у фінансовій дисципліні, зберігається проблема порушення вимог законодавства щодо закупівель.

Варто звернути увагу на те, що найбільша частка неефективного використання коштів державного бюджету припадає на необґрунтовані управлінські рішення, хоча відзначається зниження з 24,5% у 2018 році до 34,3% у 2022 році. Зменшення відсотка втрат у 2022 році до 0,6% є позитивним сигналом щодо покращення контролю за бюджетними ресурсами.

Протягом аналізованого періоду зменшилася кількість контрольних заходів, проте виявлені фінансові порушення залишаються високими, особливо в бюджетних установах (понад 97%). Загальна кількість порушень зменшилася до 5708 у 2022 році, що вказує на необхідність продовження зусиль для підвищення ефективності контролю та запобігання порушенням у майбутньому.

Загалом, аналіз показує певний прогрес у боротьбі з неефективним використанням коштів, але для забезпечення ефективності управління бюджетними ресурсами необхідно продовжувати роботу з підвищення фінансової дисципліни та забезпечення прозорості та підзвітності.

11. Бухгалтерський облік та фінансовий аналіз є ключовими складовими управління бюджетною установою та відображають її фінансовий стан. В Ліснохлібичинському ліцеї організація бухгалтерського обліку є особливо актуальною в умовах модернізації системи державних фінансів. Такий облік дозволяє контролювати фінансові операції, оцінювати стан нефінансових активів і забезпечувати стабільність установи.

Згідно з аналізом фінансового стану Ліснохлібичинського ліцею, спостерігається позитивна тенденція у збільшенні нефінансових активів за період. Найбільша частка активів представлена основними засобами, які продовжують зростати, забезпечуючи міцну основу для діяльності ліцею. Хоча нематеріальні активи залишилися незмінними в абсолютних величинах, їх

частка в загальній структурі активів зменшилася, що свідчить про зосередження установи на фізичних активах

Аналіз фінансового стану також показав збільшення величини валюти балансу, що свідчить про зростання активів і, відповідно, покращення фінансового стану підприємства. Рахунки в казначействі спеціального фонду зросли, що є позитивним показником підвищення ліквідності та можливості здійснювати спеціальні фінансові операції. Зростання частки рахунків у казначействі спеціального фонду у загальній величині активів підкреслює посилення впливу цих рахунків на загальний баланс підприємства.

Перерозподіл у структурі видатків свідчить про зміну пріоритетів у бюджеті ліцею. Найбільше зростання спостерігається у статтях "Оплата праці" та "Нарахування на оплату праці". Це вказує на підвищення уваги до витрат, пов'язаних із персоналом, що може покращити мотивацію та якість роботи співробітників.

Водночас відбулося зменшення видатків за статтями "Використання товарів і послуг", "Видатки на комунальні послуги" та "Соціальне забезпечення та стипендія". Такі зміни можуть свідчити про оптимізацію витрат на поточні операції, що може сприяти більш ефективному використанню фінансових ресурсів.

Загалом, фінансовий стан Ліснохлібичинського ліцею демонструє стабільність і покращення протягом аналізованого періоду. Водночас, залежність від бюджетного фінансування та власних надходжень підкреслює необхідність диверсифікації джерел фінансування для підвищення стійкості та незалежності установи.

Ліцею необхідно продовжувати оптимізувати використання фінансових ресурсів, приділяючи увагу управлінню запасами та витратами. Системний підхід до фінансового обліку та контролю сприятиме подальшому зміцненню позицій ліцею та забезпеченню його стійкого розвитку в майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азаренкова Г. М. Шляхи вдосконалення державного фінансового контролю в Україні: окреслення та обґрунтування. Бізнес інформ. 2013. №12. 283 с.
2. Акімова Л. М. Становлення державного фінансового контролю. Стратегія і тактика державного управління. 2014. № 1. 24 с.
3. Александрович О .О. Особливості організації та систем функціонування державного фінансового контролю : світовий досвід . Теорія та практика державного управління. 2014 р. 37 с.
4. Андреев П.П. Зарубіжний досвід становлення державного внутрішнього фінансового контролю. Формування ринкових відносин в Україні. – 2013 р. – 58 с.
5. Басанцов І . В. Модернізація системи державного фінансового контролю в Україні. Економічний часопис-XXI. 2014. Вип.1–2 (1). XXI. С. 78–81.
6. Бондаренко О .О. Державний фінансовий контроль : зарубіжний досвід та його адаптація до українського середовища . Розвиток європейського простору очима молоді: економічні, соціальні та правові аспекти. 2017 р. 902 с.
7. Волянський І . Рік важкої роботи , перспектив і очікувань. Фінансовий контроль. 2016 р. 5 с.
8. Гладченко Л. П. Державні фінанси в умовах інституційних трансформацій суспільства. Фінанси, облік і аудит : зб. наук. пр. М-во освіти і науки України, Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана»; [редкол.: А. М. Мороз (голов. ред.) та ін. ; ред. англ. тексту О. М. Сабат]. – Київ : КНЕУ, 2014 р.– 20с.
9. Гладченко Л . П. Інновації у державному фінансовому менеджменті як результат розвитку громадянського суспільства. Стратегічні імперативи сучасного менеджменту : зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф. (17–18 берез. 2016 р.) : у 2 ч. М-во освіти і науки України , ДВНЗ «Київ. нац. екон.

- ун-т ім. Вадима Гетьмана» ; редкол.: С. М. Соболев (відп. за вип.) [та ін.]. – 2016 р. 204с.
- 10.Гребень С .Є. Види, форми та методи державного фінансового контролю:сутність та принципові відмінності. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 22. С. 103-108 http://www.investplan.com.ua/pdf/22_2017/24.pdf
- 11.Гуцаленко Л .В., Дерій В .А., Коцупатрий М .М. Державний фінансовий контроль. 2-ге вид., Навч.посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2011. 424 с.
- 12.Даценко Г. В. Особливості організації фінансового контролю у забезпеченні ефективного функціонування суб'єктів господарювання Економіка і суспільство. 2019. Вип. № 20. С. 189-198.
- 13.Державна аудиторська служба України : офіційний сайт . URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>
- 14.Дрозд І .К., Шевчук В .О. Державний фінансовий контроль : Навчальний посібник. Київ:ТОВ «Імекс-ЛТД». 2012.304с.
- 15.Дудко В.П. Державний фінансовий контроль : підручник. 2ге вид., перероб. та допов. – 2014 р. 624 с.
- 16.Завистовська Г . І. Зарубіжний досвід уряд ового фінансового контролю. Економічний аналіз. 2014 р. 155 с.
- 17.Завистовська Г . І. Підвищення професійної складової органів урядового фінансового контролю. Держава та регіони. Серія: Державне управління : наук.-вироб. журн. Класич. приват. ун-т ; редкол.: В. А. Ільяшенко (голов. ред.) [та ін.]. – 2015 р. – 4 с.
- 18.Завистовська Г. І. Система урядового фінансового контролю. Український журнал прикладної економіки. 2017 р. 13с.
- 19.Завистовська Г. І. Урядове управління як середовище державного фінансового контролю. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014 р. 175 с.
- 20.Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» та деяких інших законів України щодо здійснення моніторингу закупівель» від 21.12.2017 р. №4738-д

21. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади». Поточна редакція від 01.05.2016
22. Іваськевич Х.І. Система органів державного фінансового контролю бюджетних установ в Україні. Економіка і суспільство. 2017. № 11. С. 421–424
23. Катков К. С. Державний аудит в Україні: проблеми та перспективи розвитку. Управління розвитком. 2014. №. 12. – С. 43-45.
24. Конащук Н. Е. Переваги використання централізованої моделі публічних закупівель. Вчені записки : зб. наук. пр. Мін-во освіти і науки України , ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана» ; [редкол.: А. Ф. Павленко (відп. ред.) та ін.]. 2016 р. 90 с .
25. Конституція України : від 28.06.1996 р No 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
26. Максимова Г .В., Якімова В .А. Аудиторский риск и достаточность доказательств. Международный бухгалтерский учет . 2013. No28.С.22-34. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/auditorskiy-risk-i-dostatocnost-dokazatelstv>.
27. Мних Є.В., Кравченко Г.О., Барабаш Н.В. Фінансовий контроль бюджетних ресурсів: Монографія. за заг.ред. Є.В.Мниха. Київ:Київ.нац.торг.еконо.ун-т. 2014. 186 с.
28. Наказ Державної аудиторської служби України «Положення про планування контрольно-ревізійної роботи Держаудитслужбою та її міжрегіональними територіальними органами» від 26.08.2016 р. No71
29. Наказ Державної аудиторської служби України «Про затвердження положень про офіси Держаудитслужби та їх підрозділ » від 02.06.2016 р. No23. URL: <http://document.ua/pro-zatverdzhennjapolozhen-pro-ofisi-derzhauditsluzhbi-ta-y-doc311503.html>
30. Павлюк К.В. Фінансові ресурси держави. Київ: НІОС. 2012. 176 с.
31. Пилипенко, А. А. Как отличить мониторинг от проверки? Промышленно-торговое право. 2016. No 5. С. 55-57.

32. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України» від 03.02.2016 р. №43
33. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку інспектування Державною аудиторською службою , її міжрегіональними територіальними органами» від 20.04.2006 р. №550
34. Постанова Кабінету Міністрів України від 10.08.2004 № 1017 «Про Порядок проведення Державною аудиторською службою , її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм»
35. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 вересня 2018 № 740 Порядок проведення Державною аудиторською службою , її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту інвестиційних проектів»
36. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.05.2007 № 698 «Про Порядок проведення Державною аудиторською службою , її територіальними органами державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів».
37. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 № 517 «Про Порядок проведення Державною аудиторською службою , її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту використання інформаційних технологій»
38. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.06.2014 № 214 «Про Порядок проведення Державною аудиторською службою , її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту окремих господарських операцій»
39. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.03.2019 № 252 «Про Порядок проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання»
40. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2018 № 692 «Про Порядок Державною аудиторською службою , її міжрегіональними

територіальними органами державного фінансового аудиту державних (регіональних) цільових програм»

41. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : закон України від 26.01.1993 р. №2939-ХІІ.
42. Про Рахункову палату : Закон України від 11.07.96 р., № 315/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19>
43. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування системи державного фінансового контролю до 2020 року» від 10 травня 2018 №310-р.
44. Собкова Н. Д. Мінімізація впливу людського фактора в системі державного фінансового контролю. Науковий огляд. 2015. № 2 (23). С.1-19.
45. Сухарева Л.О. Еволюція функції контролю . Фінанси України .2017. № 8. С.19- 25
46. Хмельков А .В. Державний фінансовий контроль : навчальний посібник . Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2013. 548 с.
47. Шевчук О.А. Державний фінансовий контроль : питання теорії і практики : монографія. Київ : УБС НБУ, 2013. 431 с.
48. Ярмач І .А. Поняття принципів фінансового контролю . Європейські перспективи. 2013. № 11. С.184-191
49. Державна служба статистики України. URL: <https://stat.gov.ua>

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток 1 до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Визначення
фінансової діяльності»

Дата (рік, місяць, день)

КОДИ		
2024	01	01
20566790		
UA26080150100062491		
430		
01008		
85 31		

Установа
Територія
Організаційно-правова форма господарювання
Орган державного управління
Вид економічної діяльності
Одиниця виміру: грн
Періодичність: річна

Ліснохлібичинський ліцей Отинійської селищної ради за ЄДРПОУ
Лісний Хлібичин за КАТОТТГ
Комунальна організація (установа, заклад) за КОПФГ
Селищні та сільські ради та їх виконавчі органи за КОДУ
Загальна середня освіта за КВЕД

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ за 2023 рік

Форма №2-дс

І. ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
ДОХОДИ			
<i>Доходи від обмінних операцій</i>			
Бюджетні асигнування	2010	9937053	9669161
Доходи від надання послуг (виконання робіт)	2020	-	-
Доходи від продажу активів	2030	-	-
Фінансові доходи	2040	-	-
Інші доходи від обмінних операцій	2050	4123	7067
Усього доходів від обмінних операцій	2080	9941176	9676228
<i>Доходи від необмінних операцій</i>			
Податкові надходження	2090	-	-
Неподаткові надходження	2100	-	-
Трансферти	2110	-	-
Надходження до державних цільових фондів	2120	-	-
Інші доходи від необмінних операцій	2130	-	-
Усього доходів від необмінних операцій	2170	-	-
Усього доходів	2200	9941176	9676228
ВИТРАТИ			
<i>Витрати за обмінними операціями</i>			
Витрати на виконання бюджетних програм	2210	10062596	9770558
Витрати на виготовлення продукції (надання послуг, виконання робіт)	2220	-	-
Витрати з продажу активів	2230	-	-
Фінансові витрати	2240	-	-
Інші витрати за обмінними операціями	2250	9901	-
Усього витрат за обмінними операціями	2290	10072497	9770558

за розрахунками із соціального страхування	1140	-	-
за внутрішніми розрахунками	1145	-	-
інша поточна дебіторська заборгованість	1150	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1155	-	-
<i>Грошові кошти та їх еквіваленти розпорядників бюджетних коштів та державних цільових фондів у:</i>			
<i>національній валюті, у тому числі в:</i>			
касі	1160	14816	2280
казначействі	1161	-	-
установах банків	1162	14816	2280
дорозі	1163	-	-
іноземній валюті	1164	-	-
1165	-	-	-
<i>Кошти бюджетів та інших клієнтів на:</i>			
єдиному казначейському рахунку	1170	-	-
<i>рахунках в установах банків, у тому числі в:</i>			
національній валюті	1175	-	-
іноземній валюті	1176	-	-
1177	-	-	-
Інші фінансові активи	1180	-	-
<i>Усього за розділом II</i>	<i>1195</i>	<i>14816</i>	<i>117729</i>
III. ВИТРАТИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ	1200	-	-
БАЛАНС	1300	3041196	3122824

ПАСИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ТА ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ			
Внесений капітал	1400	5554778	5761258
Капітал у дооцінках	1410	-	-
Фінансовий результат	1420	-2513582	-2640714
Капітал у підприємствах	1430	-	-
Резерви	1440	-	-
Цільове фінансування	1450	-	-
<i>Усього за розділом I</i>	<i>1495</i>	<i>3041196</i>	<i>3120544</i>
II. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
<i>Довгострокові зобов'язання:</i>			
за цінними паперами	1500	-	-
за кредитами	1510	-	-
інші довгострокові зобов'язання	1520	-	-
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1530	-	-
<i>Поточні зобов'язання:</i>			
за платежами до бюджету	1540	-	445
за розрахунками за товари, роботи, послуги	1545	-	-
за кредитами	1550	-	-
за одержаними авансами	1555	-	1835
за розрахунками з оплати праці	1560	-	-
за розрахунками із соціального страхування	1565	-	-
за внутрішніми розрахунками	1570	-	-
інші поточні зобов'язання, з них:	1575	-	-
за цінними паперами	1576	-	2280
<i>Усього за розділом II</i>	<i>1595</i>	-	-
III. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	1600	-	-

трансфери	2300	-	-
Інші витрати за необхідними операціями	2310	-	-
Усього витрат за необхідними операціями	2340	-	-
Профіцит/дефіцит за звітний період	2380	10072497	9770558
	2390	-131321	-94330

II. ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ (КОШТОРИСУ) ЗА ФУНКЦІОНАЛЬНОЮ КЛАСИФІКАЦІЄЮ ВИДАТКІВ ТА КРЕДИТУВАННЯ БЮДЖЕТУ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Загальнодержавні функції	2420	-	-
Оборона	2430	-	-
Громадський порядок, безпека та судова влада	2440	-	-
Економічна діяльність	2450	-	-
Охорона навколишнього природного середовища	2460	-	-
Житлово-комунальне господарство	2470	-	-
Охорона здоров'я	2480	-	-
Духовний та фізичний розвиток	2490	-	-
Освіта	2500	10072497	9770558
Соціальний захист та соціальне забезпечення	2510	-	-
УСЬОГО:	2520	10072497	9770558

III. ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ (КОШТОРИСУ)

Стаття	Код рядка	Загальний фонд			Спеціальний фонд		
		план на звітний рік із урахуванням змін	фактична сума виконання за звітний період	різниця (графа 4 мінус графа 3)	план на звітний рік із урахуванням змін	фактична сума виконання за звітний період	різниця (графа 7 мінус графа 6)
1	2	3	4	5	6	7	8
ДОХОДИ							
Податкові надходження	2530	-	-	-	-	-	-
Неподаткові надходження	2540	-	-	-	-	-	-
Доходи від власності та підприємницької діяльності	2541	-	-	-	-	-	-
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	2542	-	-	-	-	-	-
Інші неподаткові надходження	2543	-	-	-	-	-	-
Власні надходження бюджетних установ	2544	-	-	-	-	-	-
Доходи від операцій з капіталом	2550	-	-	-	-	-	-
Офіційні трансфери, з них:	2560	-	-	-	-	-	-
від органів державного управління	2561	-	-	-	-	-	-
Цільові фонди	2570	-	-	-	-	-	-
Надходження державних цільових фондів	2580	-	-	-	-	-	-
Надходження Пенсійного фонду України	2581	-	-	-	-	-	-

Додаток 1 до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Положення
фінансової звітності»

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
2024	01	01
20566790		
UA26080150100062491		
430		
01008		
85.31		

Установа
Територія
Організаційно-правова форма
господарювання
Орган державного управління
Вид економічної діяльності
Одиниця виміру: грн
Періодичність: річна

Ліснохлібичинський ліцей Отинійської селищної ради за ЄДРПОУ
Лісний Хлібичин за КАТОТТГ
Комунальна організація (установа, заклад) за КОПФГ
Селищні та сільські ради та їх виконавчі органи за КОДУ
Загальна середня освіта за КВЕД

БАЛАНС
на 01 січня 2024 року

Форма №1-дс

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. НЕФІНАНСОВІ АКТИВИ			
<i>Основні засоби:</i>	1000	2947345	2857034
<i>первісна вартість</i>	1001	5554778	5761258
<i>знос</i>	1002	2607433	2904224
<i>Інвестиційна нерухомість:</i>	1010	-	-
<i>первісна вартість</i>	1011	-	-
<i>знос</i>	1012	-	-
<i>Нематеріальні активи:</i>	1020	-	-
<i>первісна вартість</i>	1021	-	-
<i>накопичена амортизація</i>	1022	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1030	-	-
<i>Довгострокові біологічні активи:</i>	1040	-	-
<i>первісна вартість</i>	1041	-	-
<i>накопичена амортизація</i>	1042	-	-
Запаси	1050	79035	148061
Виробництво	1060	-	-
Поточні біологічні активи	1090	-	-
<i>Усього за розділом I</i>	1095	3026380	3005095
II. ФІНАНСОВІ АКТИВИ			
Довгострокова дебіторська заборгованість	1100	-	-
<i>Довгострокові фінансові інвестиції, у тому числі:</i>	1110	-	-
цінні папери, крім акцій	1111	-	-
акції та інші форми участі в капіталі	1112	-	-
<i>Поточна дебіторська заборгованість:</i>			
за розрахунками з бюджетом	1120	-	-
за розрахунками за товари, роботи, послуги	1125	-	115449
за наданими кредитами	1130	-	-
за виданими авансами	1135	-	-

Витрати за необхідними операціями	3130	-	-
Витрати грошових коштів за внутрішніми операціями	3135	-	124394
Інші витрати	3180	76433	9793555
Усього витрат від операційної діяльності	3190	10032425	7067
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-12536	-
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Находження від продажу:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
основних засобів	3205	-	-
інвестиційної нерухомості	3210	-	-
нематеріальних активів	3215	-	-
незавершених капітальних інвестицій	3220	-	-
довгострокових біологічних активів	3225	-	101080
Находження цільового фінансування	3230	123857	-
Інші надходження	3235	-	101080
Усього надходжень від інвестиційної діяльності	3240	123857	-
Витрати на придбання:			
фінансових інвестицій	3245	-	-
основних засобів	3250	123857	101080
інвестиційної нерухомості	3255	-	-
нематеріальних активів	3260	-	-
незавершених капітальних інвестицій	3265	-	-
довгострокових біологічних активів	3270	-	-
Інші витрати	3275	-	-
Усього витрат від інвестиційної діяльності	3290	123857	101080
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-	-
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Находження від:			
повернення кредитів	3300	-	-
отримання позик	3305	-	-
отримання відсотків (роялті)	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Усього надходжень від фінансової діяльності	3345	-	-
Витрати на:			
надання кредитів	3350	-	-
погашення позик	3355	-	-
сплату відсотків	3360	-	-
Інші витрати	3380	-	-
Коригування	3385	-	-
Усього витрат від фінансової діяльності	3390	-	-
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-12536	7067
Чистий рух коштів за звітний період	3400	14816	7749
Залишок коштів на початок року	3405	-	-
Залишок коштів отриманий	3410	-	-
Залишок коштів перерахований	3415	-	-
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3420	2280	14816
Залишок коштів на кінець року	3425	-	-

* Надходження в натуральній формі

Додаток 4 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі (01) «Положення про фінансову звітність»

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
2024	01	01
20566790		
UA26080150100062491		
430		
01008		
85.31		

Установа Ліснохлібичинський ліцей Отинійської селищної ради за ЄДРПОУ
 Територія Лісний Хлібичин за КАТОТТГ
 Організаційно-правова форма господарювання Комунальна організація (установа, заклад) за КОПФГ
 Орган державного управління Селищні та сільські ради та їх виконавчі органи за КОДУ
 Вид економічної діяльності Загальна середня освіта за КВЕД
 Одиниця виміру: грн
 Періодичність: річна

Звіт про власний капітал за 2023 рік

Форма №4-дс

Стаття	Код рядка	Внесений капітал	Капітал у дооцінках	Фінансовий результат	Капітал у підприємствах	Резерви	Цільове фінансування	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Залишок на початок року	4000	5554778	-	-2513582	-	-	-	3041196
Коригування:								
Зміна облікової політики	4010	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4020	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4030	-	-	-	-	-	-	3041196
Скоригований залишок на початок року	4090	5554778	-	-2513582	-	-	-	-
Переоцінка активів:								
Дооцінка (уцінка) основних засобів	4100	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) незавершених капітальних інвестицій	4110	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) нематеріальних активів	4120	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) довгострокових біологічних активів	4130	-	-	-	-	-	-	-131321
Профіцит /дефіцит за звітний період	4200	-	-	-	-	-	-	-
Збільшення капіталу в підприємствах	4220	-	-	4189	-	-	-	210669
Зменшення капіталу в підприємствах	4290	206480	-	-127132	-	-	-	79348
Інші зміни в капіталі	4300	206480	-	-2640714	-	-	-	3120544
Разом змін у капіталі	4310	5761258	-	-2640714	-	-	-	-
Залишок на кінець року								

Керівник (посадова особа)

Ганна КОШИК

Головний бухгалтер (спеціаліст,
на якого покладено виконання
обов'язків бухгалтерської служби)

Олена ПЕТРИЦАК

